GENEL-İŞ

onbeş günlük işçi gazetesi

Türkiye genel hizmetler işçileri sendikası yayın organıdır

emek

YÜCEL YAMAN KÜTÜPHANESİ

amerikan kongresinin kararı kınanıyor...

ÖZGÜRLÜĞÜMÜZE GÖLGE DÜŞÜREN İKİLİ ANLAŞMALARA HAYIR

15 günün takvimi

27 OCAK 1975 PAZARTESİ

- AP Sakarya Senatörü Mustafa Tığlı, bankaların devletleştirilmesi için kanun teklifi yaptı.
- Memur maaşı alışgücünün dört yılda yarı yarıya azaldığı açıklandı. DPT: Maaş katsayısının 15'e çıkarılması gerekiyor.
- Erbakan, AP'nin kapitalist, sömürücü fikirlerin temsilcisi olduğunu söyledi.
- Bulgaristan'ın Türkiye'ye bu yıl 75 milyon kilovat saat elektrik enerjisi vereceği açıklandı.

28 OCAK 1975 SALI

- Ecevit: "Olayların baş sorumlusu Milliyetçi Cephedir" dedi.
- Kerim Yaman'ın ölümünden sanık olarak bir MHP İlçe Başkanı aranıyor.
- Komando cinayetleri Meclis'i de karıştırdı, bir AP Senatörü CHP'li milletvekilini tokatladı.
- Bir çok kuruluş görevden alınması istenen İsmail Cem İpekçi'yi destekliyor.
- Bir genç kan davası yüzünden beş kişiyi öldürdü.

29 OCAK 1975 ÇARŞAMBA

- Irza geçme ve uyuşturucu madde kaçakçılığı suçları da 12 yıllık indirim kapsamına girdi.
- Sağ cephenin TRT'ye yönelttiği suçlamalara işçi kuruluşları karşı çıkarken Türk-İş Genel Başkanı susuyor.
- Peynir fiyatı bir ayda yüzde 80 artarak 40 liraya yükseldi.
- Türk lirasının değeri yabancı paralara göre yeniden düşürüldü.

30 OCAK 1975 PERŞEMBE

- Yeşilköy'e inemeyen F-28 Bursa uçağı Ambarlı ' ya düştü. 4 mürettebat ve 37 yolcudan kurtulan olmadı.
- Sağ cephe İsmail Cem'in tayini ile ilgili kararnameyi komisyonda reddettirdi.
- İsmail Cem'i görevden uzaklaştırmayı amaçlayan sağ cephe girişimine tepkiler sürüyor.
- Gazeteciler Cemiyeti Anayasa ile Ceza ve Basın yasalarında değişiklik yapılmasını, emeklilik süresinin 20 yıla indirilmesini istedi.
- Bakımsızlıktan yakınan hastalar Validebağ Prevantoryumunda direnişe geçtiler.

31 OCAK 1975 CUMA

- 41 kişiyle sulara gömülen Bursa uçağını arama çalışmaları sonuç vermedi. Pilotlar direnişe geçti, THY'nın tüm seferleri durdu.
- Başbakan Irmak: "Ege sorunu için Lahey Adalet Divanına gitmekten kaçınamayız" dedi.
- Norveç gemisinin Ege'de araştırma yapamayacağı ile ilgili bir hükmün sözleşmede bulunmadığı belli oldu.
- Libya'dan petrol alımı kesinleşti.
- ABD Sözcüsü: "Yardım kesilirse, Türkiye NATO' dan çıkabilir" dedi.

1 ŞUBAT 1975 CUMARTESİ

- Ecevit: "Sağ Cephe TRT'de suçüstü yakalanıyor" dedi.
- Magosa Limanı ulaşıma açıldı; 13 bin Rumun Kiracıköy'e yerleşmesine izin verildi.
- Devlet Güvenlik Savcılığı Kerim Yaman'nı ölümü ile ilgili olarak hazırlanan dosyayı yetersiz buldu.
- DP Kongresi başladı; Bozbeyli: "Bir numaralı yeri Bayar'a ayırıyoruz" dedi.
- İsrail'in İstanbul Konsolosluğu tarafından casus yapılan Arap genci Mısır'da ömür boyu hapse mahkum oldu.
- TGS'nin 20 yılda emeklilik hakkı önerisi Irmak tarafından benimsendi.

2 ŞUBAT 1975 PAZAR

- Anayasa Mahkemesinde DP'nin başvurusunu inceleyen raportöre göre, bazı oylamalar usule aykırı yapılmış. Raportör: "Toprak yasası iptal edilmeli" dedi.
- Malatya'daki faşizmi protesto yürüyüşünde çıkan olayda 10 kişi yaralandı, 9 kişi gözaltına alındı.
- Danimarka'da 12 Türk uyuşturucu madde kaçakçılığından tutuklandı.
- Kıbrıs'taki son ateşkes ihlalinde bir Türk askerinin şehit olduğu açıklandı.
- DP Genel Başkanlığına Bozbeyli yeniden seçildi.

3 ŞUBAT 1975 PAZARTESİ

- Tekel Bakanı Baran Tuncer, düşük gelir gruplarının tercih ettiği mamullere yapılan zammın az olduğunu, açıkladı. Tekel maddelerine % 11-82 zam yapıldı.
- CHP, 11 sayılı kararnamenin iptalinin Anayasaya aykırı olduğu gerekçesiyle dava açıyor.
- Buğday zammı kesinleşti. 570 gramlık ekmek 200 kuruştan satılacak.
- Yardım kesilirse, ABD üsleri ve "Erken uyarma" sistemi devreden çıkarılacak.
- Irmak: "Amerikan yardımı bir imtiyaz değildir" dedi.

4 ŞUBAT 1975 SALI

- Türkiye'ye yapılan Amerikan askeri yardımı kesildi. ABD ile ilişkiler yeniden ele alınacak.
- Ecevit: "Karar, NATO ortak güvenlik kavramının yeniden ele alınmasını gerekli kılacak" dedi.
- Almanya Türkiye'ye askeri yardımı başlatmak üzere henüz karar almadı.
- Sıkıyönetim bir ay daha uzatıldı, TBMM gizli oturumunda ABD ilişkileri ve Kıbrıs sorunu görüşüldü.
- Bursa uçağının iki tekerleği Karacabey sahillerinde bulundu.

5 ŞUBAT 1975 ÇARŞAMBA

- Devlet Planlama Teşkilatında görevli sözleşmeli 200 personel direnişe geçti.
- Amerika'ya karşı tepkiler giderek büyümeye başladı.
- Bakan direnişe geçen 2940 assubay hakkında Askeri Ceza Kanununa göre işlem yapıldığını açıkladı.
- Maliye Bakanı Bedri Gürsoy: "Bazı eski vergilerin yerine yeni vergiler getirilecek" dedi.
- TRT'nin tepkisi: Amerikalı General Mac Arthur ' un filmi yayından kaldırıldı.

6 ŞUBAT 1975 PERŞEMBE

- TRT Genel Müdürü ile ilgili kararname sağcı partilerin işbirliği ile reddedildi.
- Zonguldak'ta meydana gelen iki göçük olayında 7 işçi göçük altında kalarak öldü.
- Komandolar Hacettepe'de bir öğrenciyi tabancı, iki öğrenciyi de zincirle yaraladılar.
- Irmak Hükümetinin talimatına rağmen Norveç gemisi Ege'de araştırmaya başlamıyor.
- Savunmada NATO'nun etkenliği azaltılacak.
- 1972'de 3 liradan şeker ihraç ederken, 1974'de kilosu 10 liradan şeker aldık.

7 ŞUBAT 1975 CUMA

- ABD üslerinin faaliyeti durdurulacak. Üslerin durumu için ABD'ye bir ay süre tanıdık.
- Norveç gemisi Longva, Ege Denizinde sismik araştırma çalışmalarına başladı.
- TRT'de inceleme yapan iki müfettiş verdikleri raporda suistimal belirtilerine rastlamadıklarını açıkladılar.
- CHP, şiddet eylemlerinin İstanbul'da bir avukatlık bürosunda planlandığını gösteren ipuçları elde etti.

8 ŞUBAT 1975 CUMARTESİ

- Ecevit: "ABD silah ambargosu uyguluyor" dedi. Esenbel'e telefon eden Kissinger: "Anlayış bekliyoruz" dedi.
- Elazığ, "Faşizmi Protesto" mitinginde komandolar olay çıkardı, 40 yaralı var.
- Mutlu Menderes, Deniz Gezmiş'in ailesine manevi tazminat ödemeye mahkum oldu.
- TGS: "Ülkemizi nükleer hedef ve ileri karakol durumuna sokan tüm anlaşmalar iptal edilmeli."

9 ŞUBAT 1975 PAZAR

- Elazığ mitingini basanların yol açtığı olaylar nedeniyle 30 kişigözaltına alındı.
- Mobil ve BP'ye normal üretime geçmeleri için 90 gün süre tanındı.
- Ankara'da sıkıyönetimin 21 öğrenciyi gözaltına aldığı açıklandı.
- İki kişiyi ezen kamyon, kaçarken minibüse çarparak 3 kişinin daha ölmesine sebep oldu.
- İthalat yapan özel firmaların geçen yıl 11 milyor lira kâr ettiği açıklandı.

TÜRKİYE
GENEL HİZMETLER İŞÇİLERİ
SENDİKASI
YAYIN ORGANIDIR

GENEL -İŞ Sendikası
adına sahibi
Abdullah BAŞTÜRK

Genel Yayın
Müdürü
İsmail Hakkı ÖNAL

★☆★

Bu sayıdan sorumlu
Yazıişleri Müdürü
Erol SARAÇOĞLU

★☆★

GENEL -İŞ EMEK'in
bu sayısı
GENEL-İŞ
Basın Bürosunda
tertip edilmiş
Dizgi ve Filmler
Hitit Ajans Matbaacılık
Offset tesislerinde
hazırlanmış ve
Tercüman
Gazetecilik ve Matbaacılık
A. Ş. Tesislerinde
basılmıştır.

★☆★

Fotoğraflar:
Şehir Fotoğraf Ajansı

GENEL-İŞ EMEK
Basın Ahlak Yasasına
uyar

İDAREHANE
Süleyman Sırrı Sokak 2/4
Telefon: 17 54 59-17 52 67
YENİŞEHİR
ANKARA

★☆★

YIL: 9-SAYI: 236
FİYATI: 50 KURUŞ
BASILDIĞI TARİH
15 ŞUBAT 1975

Kapak ve Grafikler:
GRAFİK STÜDYO S

GENEL-İŞ EMEK'in
bu sayısı
20 bin adet basılmıştır.

GENEL - İŞ EMEK

Fiyatlardaki yüzde 45 artışa karşı ücretler yüzde 19.9 yükseldi

1973 yılında ücret artışları bakımından Japonya ve İtalya'dan sonra üçüncü gelen Türkiye, 1974'de ücret artışı bakımından 10.sıraya düşmüştür. Devlet Planlama Teşkilatının OECD kaynaklarından yararlanarak yaptığı araştırmada ücretlerin fiyatlardan daha az arttığı ülkelerde gerçek gelirlerin baskı altında bulunduğu 1974 yılında bu daralma sahasında Amerika Birleşik Devletleri, Yunanistan ve Türkiye'nin en başta bulundukları tesbit edilmiştir.

Araştırmaya göre, dünya üzerinde ücretlerin fiyatların çok üzerinde seyrettiği ülke Japonya'dır. Japonya, hayat pahalılığı ile mücadelede en başta gelmektedir. Ancak 1974 yılında Türkiye'nin durumu fiyatlar karşısında ücret artışları bakımından ABD, İsviçre, Almanya, İsveç, Kanada, Belçika, Avusturya, Norveç, Hollanda, İtalya ve İrlanda'dan daha iyidir. Türkiye'den fiyatlara göre ücret artışlarının çok iyi olduğu ülkeler sırasıyla şöyle tesbit edilmiştir: Japonya % 37, Yugoslavya % 29, Yunanistan % 27, İngiltere % 26, Avustralya % 24, İspanya % 22,6 , Finlandiya % 20,9 , Fransa ve Danimarka % 20,5 ve Türkiye % 19,9.

Türkiye Sosyal Sigortalar Kurumu verilerinden yararlanarak ortaya çıkan ücretlerdeki % 19,9'luk artışa karşılık tüketim gereksinme maddelerinde 1975 yılının ilk ayı da dahil artış oranı % 45'tir. Nitekim Sanayi Odaları örgütü bu % 45 rakkamını enflasyon hızı olarak da değerlendirmişlerdir.

Araştırmaya göre, dünyayı sarsan en çok Avrupa ülkelerini etkisi altında bulunduran fiyatlar, işsizlik ve döviz rezervlerindeki azalmaya, kitle huzursuzluklarına yol açacaktır. Bu tesbit de Türkiye'de fiyat artışı hareketinin yılın on iki ayında devam etmesine karşılık ücretlerdeki artış sadece yılın ikinci dönemini kapsayan Yaz ve Sonbahar aylarında ve Kış başlangıcında olmaktadır.

BAKANLIKLARARASI EKONOMİK KURUL KONUYU ELE ALDI

Ticaret Bakanı başta olmak üzere, Bakanlıklararası Ekonomik Kurulda görevli Maliye, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanları ücretlerin çok üzerinde artış gösteren fiyatları kontrol altına almak için devamlı olarak ilgili kuruluşlar ile toplantılar yapmaktadır.

Nitekim, son defa Türkiye Bakkallar Federasyonu ile görüşen Bakanlıklararası Ekonomik Kurul, 1975 yılında Türkiye'nin üretim, hayvancılık, ithalat, ihracat, döviz rezervleri elde kalan pamuk, üzüm, zeytin, yağ stok mallarının paraya çevrilmesi konusunda geniş planlı bir çalışma sürdürmektedir. Piyasadan çekilen 2 milyar liranın enflasyon hızını ülkemizde şimdilik önleyici tedbir olduğu da Ekonomik Kurul tarafından öne sürülmektedir.

ALMANYA'DA KÜÇÜK İŞYERLERİ YABANCI İŞÇİ ÇALIŞTIRMIYOR

Almanya'da örnekleme yönetimi ile yapılan son iş yeri sayımlarından ilginç sonuçlar alınmış, özellikle küçük işyerlerinde çalışan yabancı işçi oranının hayli düşük olduğu görülmüştür.

İş ve İşçi Bulma Kurumu'nun konuyla ilgili yayınlarından elde edilen bilgiye göre, Almanya'da küçük iş yerlerinde istihdam edilen yabancı işçi sayısı Alman işçilerine göre çok düşük bulunmaktadır.

Örnekleme yönetimi ile yapılan son araştırmada Almanya'daki iş yerlerinin istihdam ettiği işçi sayısına oranla büyüklükleri araştırılmış, dokuz kişiden az işçi çalıştıran iş yerlerinde çalışanların yüzde 77'sinin Alman, yüzde 23'ünün ise yabancı işçi olduğu anlaşılmıştır.

Yabancı işçilerin özellikle büyük işyerlerinde çoğunlukta olduğu saptanmıştır. Dokuz kişiden az işçi çalıştıran iş yerlerinde toplam 24 milyon 407 bin kişinin çalıştığı, bunlardan ancak yüzde 23'ünün yabancı olduğu belirtilmektedir. Buna karşılık on veya daha çok işçi çalıştıran işyerlerinde yabancı işçi oranının yüzde 77'ye ulaştığı görülmektedir.

Örnekleme yönetimi ile yapılan araştırma sonucu yayınlanan raporda 50'den az işçi çalıştıran hizmetler sektörü ile el sanatları kollarında da yabancı işçilerin çoğunlukta olduğu belirtilmektedir.

Yorum

ÜSTÜMÜZDEN AĞIR BİR YÜK KALKMIŞTIR

AMERİKA Birleşik Devletleri Kongresi, 5 Şubat 1975 Çarşamba günü önceden kararlaştırdığı üzere Türkiye'ye otuz yıldan beri sürdürülen Amerikan askeri malzeme sevkiyatını durdurmuştur.

Amerikan Kongresi, Türkiye'ye yapılan bu askeri malzeme sevkiyatını durdurma kararı alırken, Amerika Birleşik Devletleri Devlet Başkanı Ford ve Dışişleri Bakanı Kissinger, Kongrenin kararını ülkeleri açısından zararlı bulduklarını açıklamışlardır.

ABD Devlet Başkanı Ford ve Dışişleri Bakanı Kissinger'in bu düşünceleri doğrudur. Böylesine yararlandıkları, böylesine kendilerine -bazı sağcı politikacılar vasıtasiyle- bağımlı kıldıkları bir ülke hakkında karar verirken, elbette ki, çok dikkatli olmak gerekirdi. Ya Türkiye ayağına gelen bu fırsatı kullanarak, resti çeker, kendi savaş sanayiini kurup, ikili anlaşmaları yeniden gözden geçirirse, hatta NATO'dan ayrılırsa, zaten uyanan dünya halkları karşısında son kıpırdanışını yapan ABD'nin çöküşü hızlanmaz mı? Sam amcanın düşündükleri bu açıdan ele alınacak olursa, kuşkusu yerinde olmaz mı?

Evet. Ford ve Sam amcanın düşündükleri çok yerindedir.

Ülkemizdeki yurtsever, ilerici kuruluşların, aydın çevrelerin, ABD emperyalizmine karşı başlattıkları kampanya hızlanarak devam ettirilmiştir. ABD emperyalizmine karşı olan kuruluşlar, bu pisliklerin içimizden atılmasını, kendi yağımızla kavrulmamızı önerirken, ABD emperyalizminin Türkiye'deki savunucuları, bu görüşlere şiddetle karşı çıkmışlar, ülkeyi karanlık günlere götürmüşler, yurtsever gençlere çeşitli damgalar vurmuşlardır. Ama yurtsever tüm kuruluşların bu mücadelesi durmamış, tam aksine giderek hızlanmıştır. Ne var ki, ülkemiz emekçilerini sömürmekle yaşamlarını sürdüren ABD emperyalizminin savunucuları ve yarı faşizan idare yöntemleri hedefin önüne geçerek göğüs germişler, ABD'nin savunuculuğunu yaptıklarını açık açık göstermişlerdir.

Tüm yurtsever kuruluşların kan akıtarak, canlarını vererek yapamadıklarını, Amerikan Kongresinin iplerini ellerinde bulunduranlar, kapıldıkları bir hırs nedeniyle gerçekleştirmişlerdir.

Başta bulunan hükümet, Meclislerden güvenoyu almamış bir hükümet bile olsa, ABD Kongresinin, bu ulusal onurumuzu da hiçe sayarak, Kıbrıs'ta ulusal çıkarlarımızdan taviz vermemiz karşılığı tek yanlı olarak askeri malzeme sevkiyatını kesme kararına karşı kararlı hareket etmeli ve Türk ulusunun bundan üzüntü duymadığını tüm dünya kamuoyuna duyurmalıdır.

Şurası çok iyi bilinmelidir ki, tüm çalışanlar, emekçiler ve işçi sınıfı Amerikan Kongresinin aldığı bu karara, ülkemizin üstünden ağır bir yük kalktığı için sevinmiştir.

Genel-İş Emek

ZAM YOK DEMİŞLERDİ

Tekel maddelerine % 28 ila 75 arasında zam yapıldı

Küçük Yeni Rakı 12.5 liradan 20 liraya, votka 14 liradan 20 liraya çıktı. Filtreli sigaraların hepsinin fiyatı 2'şer lira arttı...

CUMHURİYET tarihimizde ilk kez güven oyu alamamış bir hükümetle yönetilen ülkemiz, son günlerde fiyatların gemi azıya almasına tanık olmuştur. Sadece fiyatlar mı gemi azıya almıştır? Elbette ki hayır. Baş ta sermaye çevreleri ve bunların savunuculuğunu, sözcülüğünü yapan partiler de gemi azıya almışlardır. Daha sonra sırası ile sermaye sınıfı tarafından beslenen ve eğitilen, sonra da yurtsever ilerici gençler üzerine saldırtılan faşist bozuntusu komandolar almıştır gemi azıya...Gemi azıya almak ne demektir? Bilmeyenler, duymayanlar varsa onlar için bir açıklama yapmakta yarar vardır. Doğu ve Güneydoğu bölgelerimizde, dört nala koşan atlar için böyle derler. Bu bölgelerimizde yaşayan halkımızın bir deyimidir bu..

ADINI KOYDULAR

Güven oyu alamamış Irmak hükümeti, işbaşı yaptıktan sonra, Ecevit hükümeti döneminde beklemekten, karaborsacılık yapamamaktan, sıkılan bazı çevrelere güneş doğdu. Karaborsacılık, kaçakçılık, vurgunculuk, sömürü sekiz aylık bir bekleyişten sonra yeniden kol gezmeye başladı. Kuyruklar uzadıkça uzadı. Ecevit hükümeti döneminde kısa olan kuyruklar malların stok edilişiyle, uzadıkça uzadı. Kasıtlı uzatıldı. Bütün bunların nedeni olarak Ecevit hükümeti, daha doğrusu CHP gösterilmek istendi. Kendi siyasal çıkarları için halkı saatlerce et, süt, sigara kuyruklarında bekletenler, arada bir de nutuk patlatmaktan çekinmediler. Bu kuyruklarda saatlerce ve sessizce bekleme aseletini gösteren halk karşısında utanç bile duymadılar. Utanmadılar onlar. İnsanlar utandı...

Ankara'nın merkezi yeri olan Yenişehir'de Zafer Çarşısının arkasındaki Tekel Satış Mağazası önünde, sabahın erken saatlerinde kuyruğa girenler, saatlerce beş paket sigara alabilmek için bekleyedursun, göz-kaş işaretleriyle milyonlar yatırılıyordu tekel maddelerine. Stok yapılıyordu. Bu arada kol gezen karaborsacılar, 7,5 liradan sigara satıyorlardı.

ZAM GELİYOR

Gene bir gün sabah erkenden Tekel Satış Mağazasına sigara almak için ve kuyruğa girip önde bir yer kapabilmek için koşanlar, Tekelin camlarına iri kırmızı yazı ile yazılmış "SATIŞ YOK" cümlesini gördüler. Kapıların kilitli olduğuna tanık oldular. Zam haberi bir anda yayılmıştı. Aslında görünen köyün kılavuz istemeyeceği gibi bir durumdu bu. Tekel depoları ağzına kadar sigara ile dolu dururken, kuyrukların uzaması gelecek olan bir zamın işaretiydi.

YAZISIZ

Şöyle bir konuşma geçiyordu, Tekel önüne gelip kapıları kapalı görenler arasında: Yaprak tütüne 35 lira verilirse, tabii zam yapılacaktır. Bilinçsizce söylenen bu sözlere başkaları da ekleniyordu; bütçedeki açığı, sermayenin cebine indirilmek suretiyle ortaya çıkan açığı, sigaraya zam yaparak kapatacaklar, sermayenin savunucuları. Daha neler neler.. Bir kaç milyon lira vuranlar olmadı mı sanki. Önceden haber alanlar, varını-yoğunu yatırdılar sigaraya. Şimdi de milyonlar kazanacaklar. Biz daha karnımızı nasıl doyuracağız, yarım kilo et nasıl alacağız diye düşünelim.

Bir kaç dakika içinde geçmişti bu konuşmalar. Her gelip de kapıyı kapalı bulanlar, birşeyler söylenerek ayrılıyordu Tekelin kapısından.

ZAM YOK DEMİŞLERDİ

Akşam bir televizyon konuşması yaparak zamları açıklayan Irmak hükümetinin Gümrük ve Tekel Bakanı Bay

(Devamı Sayfa 10'da)

Kırıkkale Şube Kongremiz yapıldı

NEBİ URAS
(Kaybeden Başkan)

Sendikamız Kırıkkale Şube Kongresi 9 Şubat 1975 Pazar günü yapılmış ve Şube Başkanlığına Yıldırım Pehlivanlı getirilmiştir. Kalabalık bir işçi ve konuk topluluğunun izlediği Kongreye Sendikamız Genel Başkan Yardımcılarından Ertan Andaş ile Ankara 2. Şube Başkanımız İsmail Hakkı Önal ve aynı Şubemizin Sekreteri Ömer Çiftçi de katılmışlardır.

Kongrede delege çoğunluğunun hazır olduğu saptandıktan sonra, Şube Başkanı Nebi Uras'ın açış konuşması ile çalışmalarına başlayan Kongrede daha sonra Divan için seçim yapılmış tır. Divan üyelerinin yerlerini almasından sonra, iki dakikalık saygı duruşu yapılmış ve gündem gereğince konukların konuşmalarına geçilmiştir.

KONUKLARIN KONUŞMALARI

Söz alan konuklardan CHP Ankara milletvekili Osman Ceran Yeni Metal-İş Kırıkkale Şube Başkanı ve Kırıkkale (CHP) Belediye Meclisi üyesi birer konuşma yaparak işçilerin sorunları hakkındaki görüşleri dile getirmişlerdir. Konuşmacılar, Kırıkkale Belediye Başkanının partizanca tutumunu kınamışlar ve işçilere yapılan ekonomik baskıları eleştirmişlerdir. İşçilerin işverenin yanında değil kendi örgütleri yanında yerlerini almalarının yararlarına değinen konuşmacılar, işverenlerin işçilerden yana olmadıklarının açık bir gerçek olduğuna dikkati çekmişler ve böyle olduğundan ötürü sendikaların kurulduğunu söylemişlerdir.

ERTAN ANDAŞ'IN KONUŞMASI

Son sözü, Sendikamız Genel Başkan Yardımcılarından Ertan Andaş almıştır. Andaş Genel-İş Sendikası olarak Kırıkkale Belediyesinde sarı sendika kurulmasına izin verilmeyeceğini söylemiştir. Andaş'ın konuşmalarına müdahale etmek isteyen Kırıkkale Belediye Başkanına Andaş, "Sen otur yerine" diye bağırmıştır. Andaş daha sonra konuşmasını özetle şöyle sürdürmüştür: "Belediye Meclisini idare etmiyorsun. İşveren sendikasının kongresinde de değilsin. Burada, bir işçi sendikasının kongresi yapılıyor." Andaş'ın bu sözleri üzerine salonda bulunan işçiler büyük bir tezahüratta bulunmuşlardır. Andaş'ın bu konuşması sırasında salonda yer yer tartışmalar çıkmış, işveren Genel-İş Kırıkkale Şube Kongresinde konuk olarak bulunduğunu unutarak Andaş'ın üstüne saldırmak istemiştir.

Andaş, bu gibi kuru gürültülere pabuç bırakmayarak delegelerce dikkatle izlenen konuşmasını sürdürmüştür.

Konukların konuşmalarını tamamlamalarından sonra gündem gereğince raporların okunmasına geçilmiştir. Şube Başkanı Nebi Uras raporları okumuş ve daha sonra raporların eleştirilmesine geçilmiştir. Raporlar üzerinde söz alan üye olmadığından, gündem gereğince seçimlere geçilmiştir.

SEÇİMLER

Yapılan oylama sonunda Yıldırım Pehlivanlı'nın Şube Başkanlığına seçildiği anlaşılmıştır. Yönetim Kuruluna Mehmet Koç, Ali Öcal, Nuret-tin Özen, Mehmet Alkoç, Sadi Berk ve Duran Tunçer getirilirken, aynı kurulun yedekliklerine de Nuri Altınok, Ahmet Özdemir, Naci Demirbaş, Rıza Demirtaş, Ahmet Erdal ve Kazım Öztürk seçilmişlerdir. Denetim Kuruluna Abdullah Pehlivanlı, Nuri Bakır ve Veli Demirel, yedekliklerine de Talip Aksoy, Rashit Özdemir ve Mithat Kayalı seçilmişlerdir. Onur Kurulu ise şu üyelerden kurulmuştur: Nüfer Zengin, Fahrettin Sonkaya ve Zübeyir Demi r. Bu kurulun yedek üyeliklerine de Ahmet Hako, Kudret Saydam ve Ahmet Ünal getirilmişlerdir.

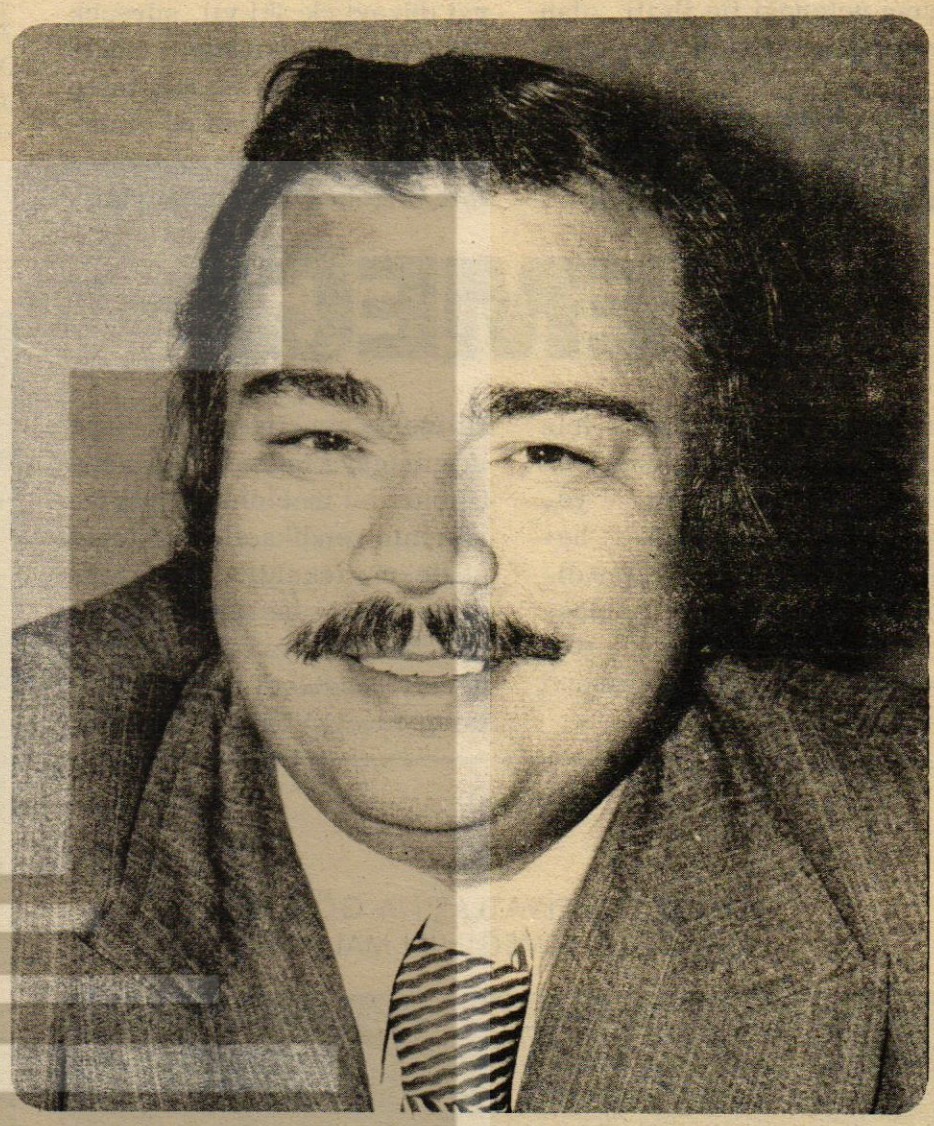

E. ANDAŞ: «Kırıkkale Belediyesinde sarı sendika kurulmasına asla izin vermeyeceğiz»

Genel-İş EMEK Kırıkkale Şubemizin yeni seçilen yöneticilerini kutlar, kendilerine çalışmalarında başarılar diler.

Osman Nuri KOÇTÜRK

ÖĞLE YEMEĞİ

YASASI uyarınca işçiyle işveren arasında imzalanan toplu sözleşmelerde çok zaman öğle yemeği veya öğle yemeği karşılığı belirli bir para sağlanması gelenek olmuştur. Çok düşük ücretler karşığılı çalıştırılan işçilerimiz yaşamaya mahkum edildikleri zor koşullara direnebilmek için yan gelirler sağlama çabasındadırlar. İşçi sağlığı, özellikle iş verimi ve uzun süre çalışma yeteneği ile ilgili olan beslenmeye ilişkin koşulların yerine getirilmesi için aklı başında işverenlerin olumlu karşıladığı öğle yemeği karşılığının nasıl hesaplanacağı iyi bilinmediğinden çok zaman anlaşmazlık konusu haline gelmekte, sürtüşmelerin nedeni olmaktadır.

İşçiye öğle yemeği yardımı yapar görünüp de, sağladığı miktarın bu ihtiyacı karşılayıp karşılamaması ile pek ilgilenmeyen çıkarcı patronlarla masaya oturduğumuzda ücret ve asgari ücret istemlerinde olduğu gibi, bazı tutarlı verilere dayanmak taleplerimizin bilimsel ve gerçekçi istekler olduğunu belgelemek durumundayız. Nitekim bazı sendikalar bu ihtiyacı duymakta, bugünkü fiyat düzeyinde iki yıl sürecek bir toplu sözleşmede öğle yemeği karşılığı olarak talep edecekleri miktarın ne olması gerektiğinin hesaplanması için bize başvurmaktadırlar.

Bilinenin genelleşmesi ve uygulamaya intikali için yaptığımız bu incelemeyi yayınlamanın sendikacılara toplu sözleşme tekniği bakımından yararlı olacağını düşündük. Metod bilindiği takdirde her sendikacı işçileri için talep edeceği öğle yemeği karşılığını kolayca hesaplayabilir.

İŞÇİNİN İHTİYACI:

Yaptığı iş pek ağır olmayan normal bir işçinin bir günlük gıda ihtiyacını biliyoruz. (Koçtürk, O.N. Besin ve Beslenme, 1967) Yaptığı iş dolayısıyla harcadığı enerjiden başka yaşama payını karşılaması, yıpranan dokuların onarılması ve hastalıklara karşı direnebilmesi için işçinin her gün alması gereken besin maddelerinin cins ve miktarları (Tablo-1) de gösterilmiştir.

(Tablo-1)

TEMMUZ 1974 FİYATLARINA GÖRE BİR İŞÇİ ÖĞLE YEMEĞİNİN MALİYETİ

Besin Maddeleri	İşçinin Günlük İhtiyacı	Öğle Yemeği	Temmuz 1974 Fiyatı	Öğle Yemeği Tutarı
	Gün/gr.	Gün/gr.	Kg/Kr.	Kr.
Et, Sığır, kemiksiz	160	80	2400	192
Kuru Fasulye	25	12	1204	15
Yukurta, adet	1	0,5	89	45
Süt	250	125	500	63
Beyaz Peynir	40	20	1970	40
Margarin	15	7	1192	8
Zeytinyağı	30	15	2183	33
Ekmek	400	200	263	53
Pirinç	60	30	1360	41
Taze Meyve	150	75	517	38
Taze Sebze	300	150	300	45
Patates	375	175	236	41
Şeker, kristal	50	25	664	33
Kuru Meyve	10	5	2000	10
Toplam				657
Yüzde 10, Pişirme, Hazırlama Harcaması				66
Genel Toplam (Öğle Yemeği Maliyeti)				723

Kaynaklar: Koçtürk, Osman N., Besin ve Beslenme, 1967 İstanbul ve DİE, Aylık İstatistik Bülteni, 1974 Ankara.

Nitekim (Tablo-1) de bu iş yapılmış DİE'nin en son yayınladığı Temmuz 1974 tarihli bültende Ankara için verilen perakende fiyatlar esas alınarak yapılan hesaplamalar sonunda bu besin maddelerinin 6.57 TL. karşılığı satın alınabileceği anlaşılmıştır. Bu miktara yüzde 10 kadarı, taşıma, hazırlama ve pişirme karşılığı ilave edilecek olursa, Temmuz 1974' de yeterli bir öğle yemeği ile yemeği karşılığı ödenecek para kolayca hesaplanabiliyor.

(Tablo-2)

OCAK 1975 FİYATLARINA GÖRE BİR İŞÇİ ÖĞLE YEMEĞİNİN MALİYETİ

Besin Maddeleri	İşçinin Günlük İhtiyacı	Öğle Yemeği	Ocak 1975 Fiyatı	Öğle Yemeği Tutarı
	Gün/gr.	Gün/gr.	Kg/Kr.	Kr.
Et, Sığır, kemiksiz	160	80	2400	192
Kuru Fasulye	25	12	1204	15
Yumurta, adet	1	0,5	120	(x) 60
Süt	250	125	600	(x) 75
Beyaz Peynir	40	20	3000	(x) 60
Margarin	15	7	1500	(x) 10
Zeytinyağı	30	15	2400	(x) 36
Ekmek	400	200	263	53
Pirinç	60	30	1360	41
Taze Meyve	150	75	600	(x) 45
Taze Sebze	300	150	400	(x) 60
Patates	375	175	236	41
Şeker, kristal	50	25	664	33
Kuru Meyve	10	5	2000	10
Toplam				736
Yüzde 10, Pişirme, Hazırlama Harcaması				74
Genel Toplam (Öğle Yemeği Maliyeti)				810

Kaynak: Koçtürk, Osman N., Besin ve Beslenme, 1967 İstanbul ve piyasa gözlemleri.

Bu miktarların yarısı öğle yemeğinde yenilmesi gereken miktara eşit olduğundan bunu da hesaplamış ve (Tablo-1) in ikinci sütununda açıklamış bulunuyoruz. Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından her ay yayınlanan ve isteyenlere parasız olarak gönderilen "Aylık İstatistik Bülteni"nde başta Ankara, İzmir, İstanbul, Konya, Samsun gibi büyük kentler olmak üzere bir çok illerin perakende ihtiyaç maddeleri fiyatları açıklanmıştır. İşçinin ihtiyacı olan yiyecek maddeleri bu ortalama fiyatlarla karşılaştırılacak olursa, bir öğle yemeği karşılığı ödenecek para kolayca hesaplanabiliyor.

Nitekim (Tablo-1) de bu iş yapılmış DİE'nin en son yayınladığı Temmuz 1974 tarihli bültende Ankara için verilen perakende fiyatlar esas alınarak yapılan hesaplamalar sonunda bu besin maddelerinin 6.57 TL. karşılığı satın alınabileceği anlaşılmıştır. Bu miktara yüzde 10 kadarı, taşıma, hazırlama ve pişirme karşılığı ilave edilecek olursa, Temmuz 1974' de yeterli bir öğle yemeği sağlamak için harcanacak asgari miktar bulunmuş olur. Tablonun tetkikinden anlaşılacağı veçhile biz bunu 7.23 TL. olarak saptamış bulunuyoruz.

Fiyatlar hızla arttığından Ocak 1975'de yapılacak bir toplu sözleşmede Temmuz 1974 fiyatlarına dayanarak hesaplamalar yapmanın işçiyi zarara sokacağı aşikardır. Bu takdirde piyasada geçerli fiyatları inceleyerek makul bir ortalama bulmak doğru olur. Nitekim bizim Ocak 1975'de Ankara'da yaptığımız incelemeler sonunda

fiyatların hayli yükseldiği görülmüş, yapılacak toplu sözleşmeye dayanak hazırlamak için (Tablo-2) de aynı esaslar dahilinde yeni bir hesaplamaya gidilmiştir. Yanında (x) işareti olan gıda maddelerinde fiyat artışları tesbit edildiği için bunların satın alınması daha çok para sarfını gerektiriyordu. Böylece yapılan bir hesaplama sonunda Ocak 1975'de(altı ay sonra) öğle yemeği için 8.10 TL. harcanması gerektiği anlaşılmıştır. Bu miktar yiyeceğin işçiye sağlayacağı kalori ve diğer besin yapı taşları miktarını da (Tablo-3) de açıklamış bulunuyoruz.

İLERİYE DÖNÜK HESAPLAMA:

Ancak iki yıl için geçerli olacak bir toplu sözleşmede Ocak 1975 fiyatlarına dayanarak bulunan miktarla yetinmek hiç de doğru olmaz. Çünkü fiyat artışları bu süre içinde devam edecek, ücretler ve toplu sözleşmeyle alınan haklar sabit kalacaktır. Türkiye'deki en büyük aldatmacanın bu olduğu bilinmektedir.

Bundan dolayı şemada görüldüğü gibi, bir grafik kağıdına Temmuz 1974 öğle yemeği maliyeti ile Ocak 1975 öğle yemeği maliyeti ni işaretlemek ve bu iki noktayı birleştiren çizgiyi uzatmak gerekiyor. Fiyatların belirli bir eğilime göre artacağı farz ve kabul edilirse öğle yemeği maliyetinin Temmuz 1975'de 9.00 TL., Ocak 1976'da 10.00 TL., Temmuz 1976'da 11.00 TL. ve toplu sözleşmenin son bulacağı Ocak 1977'de ise 12.00 TL. olacağı yaklaşık olarak hesaplanabiliyor.

Bu takdirde Ocak 1975'de toplu sözleşme imzalayan bir sendikanın öğle yemeği bedeli olarak 10.00 TL.'ndan daha aşağı talepte bulunmaması gerekecektir. Toplu pazarlık koşullarına göre, bundan daha yüksek bir bedel sağlanabilirse şüphesiz yararlı olur. Ancak bundan düşük bir yemek bedeli işçinin evde olduğu gibi iş yerinde de aç kalması sonucunu yaratacaktır.

Türkiye gibi ihtiyaç maddeleri fiyatları bakımından istikrarsız ve bazı gıda maddesi fiyatlarının birkaç hafta içinde birkaç kat arttığı bir ülkede bu hesaplamalar bile yanlış çıkabilir. Çünkü patronlar ile patron yanlısı politikacılar çeşitli oyunlar düzenlemekte ve yapma kıtlıklar yaratarak çalışanları çok zor duruma düşürmektedirler. Gün gelip Türkiye'nin de istikrara kavuşacağını ümit ederek, toplu pazarlıklarda kolaylık sağlayacak bilimsel bir metodu açıklamış bulunuyoruz.

Nekes ve bir kaç kuruşu işçisinden sakınma alışkanlığında olan patronlar karşısında işçi haklarının savunulma bakımından yararlı olacağını tahmin ettiğimiz bu örnekli incelemeyi işçi liderlerinin ve sendikacıların yararına sunuyoruz.

(Tablo-3)

TERTİPLENEN ÖĞLE YEMEĞİNİN İŞÇİYE SAĞLAYACAĞI BAZI BESİN YAPITAŞLARI MİKTARI
(Yaklaşık Olarak)

Besin Yapıtaşları	Miktarı
Kalori, Kalori	1500
Karbonhidrat, gr.	235
Hayvansal Protein, gr.	23
Bitkisel Protein, gr.	27
Toplam Protein, gr.	50
Yağ, gr.	48
Kalsiyum, mgr.	490
Demir, mgr.	9
Vitamin A, I.U.	4185
Vitamin B_1, mgr.	0.9
Vitamin B_2, mgr.	0.9
Vitamin C, mgr.	70

Kaynak: Koçtürk, Osman N., Besin ve Beslenme, 1967 İstanbul.

OCAK 1975'de YAPILACAK 2 YILLIK BİR TOPLU SÖZLEŞMEDE ÖĞLE YEMEĞİ PARASININ HESAPLANMASI

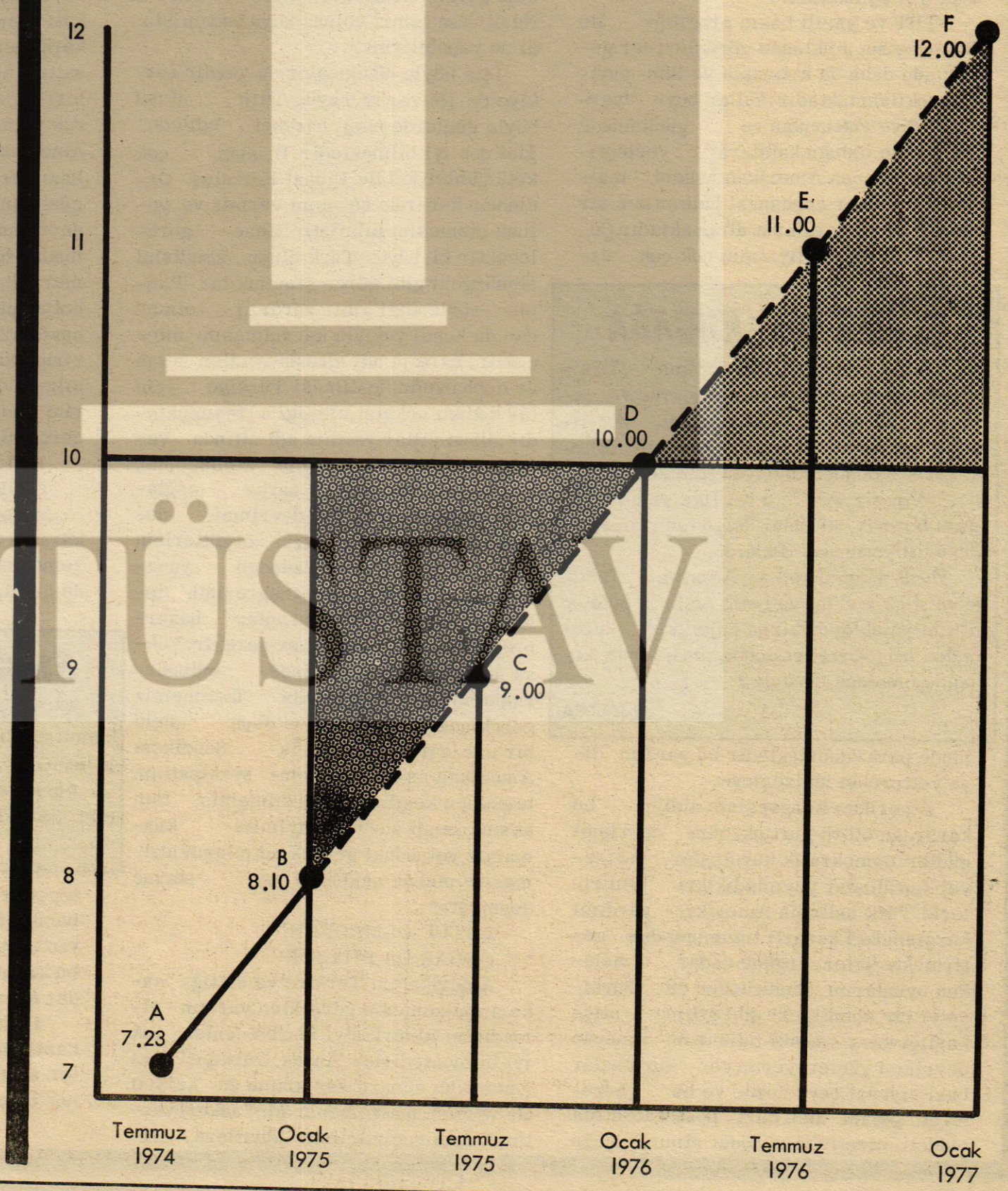

TÜSTAV

Amerikan Kongresinin kararı kınanıyor...

ÖZGÜRLÜĞÜMÜZE GÖLGE DÜŞÜREN İKİLİ ANLAŞMALARA HAYIR

BİRLEŞİK Amerika Devletleri Kongresince alınan son kararla Türkiye'ye otuz yıldan beri yapılmakta olan askeri malzeme sevkiyatının durdurulması üzerine, halkımızın sert tepkileri devam etmektedir.

Amerikan askeri malzeme sevkiyatının çok açık bir politik baskı aracı olarak ve onur kırıcı bir biçimde kullanıldıktan sonra tamamen kesilmesi ülkemizde tüm yurtsever güçlerin giderek tüm halkımızın kararlı tepkilerine yol açmaktadır.

TRT ve yazılı basın aracılığı ile kamu oyuna açıklanan görüşler, her geçen gün daha da artmakta ve tüm yurtta yankılanmaktadır. Yıllar boyu "yardım" diye yutturulan ve günümüzde bile böyle olduğu kafalara yerleştirilmek istenen Amerikan askeri malzemesi, silahı, cephanesi halkımızın sırtından çıkan paralarla alınmaktadır. Çoğu kez de piyasa fiyatının çok çok üstünde para ödenmektedir bu yardım diye yutturulan malzemeye.

KUCAKTAN KUCAĞA

Vaktiyle sağcılar, Amerika'nın Türkiye'ye verdiği silah ve cephane, araç ve gereç konusunda dikkatli olunmasını, Amerika'nın yaptığının bir yardım olmayıp, aslında kazık olduğunu söyleyen solculara:

"-Vay siz, Amerika ile Türkiye'nin arasını bozmak, ülkemizi Rusya'nın kucağına atmak istiyorsunuz" derlerdi.

Şimdi durup dururken, Amerika Türkiye'ye silah sevkini ve hatta peşin parayla satışını yasaklayıp, bizim sağcıları kucağından itti. Hazretler acaba şimdi kimin kucağına oturacak dersiniz?

NOKTA

Amerikan Kongresinin aldığı bu karardan ötürü yurttaki tüm devrimci güçler, demokratik kuruluşlar, yurtsever kuruluşlar yayınladıkları bildirilerle Türk halkının Amerikan yardımı karşısındaki kararlı tutumunu dile getirmektedirler. Bugüne kadar Amerikan oyunlarını, sömürüsünü ve Türkiye'yi bir sömürgesi gibi görme alışkanlığı karşısındaki tutumunu kınayan devrimci güçler, yurtsever kuruluşlar bazı siyasal çevrelerce ve bu çevrelerde yerini alan bazı politikacılarca şiddetli eleştirilere hedef alınmış çoğu kez de insanlık dışı işkencelerle cezalandırılmışlardır. Ama son karardan sonra Türk ulusunun vazgeçilmez ve kesin eğilimi haline gelen tepkilerine Türkiye'de hiçbir politikacının karşı çıkamayacağı anlaşılmaktadır. Hatta bazı Amerikan yanlısı, daha doğrusu Amerika'nın Türkiye'deki sözcülüğünü yapan politikacılar, Amerika Birleşik Devletleri Kongresinin aldığı son karardan ötürü neşesiz görünmektedirler. Neşesiz görünmelerinin nedeni de şu olsa gerek: Neden kafasızlık ettiler? Nasıl olsa işleri yoluna koyacaktım. Şimdi ne yapabilirim?..

İşte böyle düşünenler de vardır Türkiye'de. Ne var ki, büyük Türk ulusu böyle günlerde nasıl hareket edileceğini çok iyi bilmektedir. Bundan çok kötü günlerde bile Ulusal Kurtuluş Ordusunu kurarak, savaşını vermiş ve yolunu çizmesini bilmiştir. Gene görülecektir ki, büyük Türk ulusu kendisini sömürgesi gibi gören şımarık bir ülkenin -söylendiği gibi- yardımı olmadan da kendi yağıyla kavrulmasını bilecektir. Yardım adı altında verilen silah ve cephanenin kesilmesi Türkiye için bir dönüm noktası niteliği taşımaktadır. Uzun yıllar yardım adı altında verilen silah ve cephanenin alınmaması, ülkemize yarardan çok zarar sağladığını haykıran ilerici, devrimci, demokratik kuruluşlar, işçi örgütlerinin baştaki politikacılar yüzünden yapamadıklarını Amerikan Kongresinin iplerini ellerinde bulunduranlar başarmışlardır. Buna sevinmek gerekir. Yoksa ülkenin idaresini elinde bulunduranların söyledikleri gibi üzülmemiz gerekmez. Türk işçisi ve onun güçlü bir parçası olan Genel-İş Sendikası Amerikan askeri malzeme sevkiyatının tamamen kesilmesine üzülmemiş, tam aksine kendi savaş saniyimizi kurmamız yolundaki gerçek adımların atılmasına olanak sağladığı için sevinç duymuştur.

LÜTUF OLMADIĞINI ONLAR DA BİLİYOR

Amerika'nın Türkiye'ye sattığı askeri malzemenin gerçekten yardım olmadığını Amerika'yı idare edenler çok iyi bilmektedirler. Ancak, Türkiye'deki Amerikan sempatizanlarının da katkısı ile verilen malzemenin adı "askeri yardım" diye geçirilmiştir kayıtlara. Bunun bir yardım olmadığı gerçeği ortaya çıktıktan sonra ve bu böylece bilindikten sonra Amerikan Kongresi yardım adı altındaki bu satışı neden kesmiştir? Bu sorunun Amerika'yı ilgilendiren tarafını bırakalım kendileri yanıtlasınlar. Bizi ilgilendiren tarafı ise şöylece özetlenebilir:

Amerikan Kongresinin yuları Rumların elinde bulunmaktadır. Rumlar ise öteden beri Türklere karşı kin beslemektedirler. Hele Kıbrıs Barış Harekatı Rumların bu kinlerini iyiden iyiye körüklemiş ve Amerika'nın Türkiye'ye sattığı askeri malzemeyi kesmekle Türkleri güçsüz düşüreceklerini planlayarak yola çıkmışlardır. Oysa Rum asıllı Amerikan Kongresi üyeleri geçmişteki bazı gerçekleri ya unutmuşlardır, ya da gözlerini kin hırsı bürüdüğünden nasıl davranmak gerektiğinin bilincine varmadan harekete geçmişlerdir. Eğer Amerikan Kongresinin, iplerini ellerinde bulunduran Yunan asıllı üyeleri tarih sayfalarını şöyle bir geriye doğru çevirip bakmış olsalardı, belki de bu yanılgıya düşmeyecek ve şimdi pisliklerini temizlemek için kollarını sıvama gereğini duymayacaklardı.

HALKIMIZIN TEPKİLERİ GİDEREK ARTIYOR

Amerikan Kongresinin aldığı son kararla Türkiye'ye yapılan askeri malzeme sevkiyatının 5 Şubat 1975 tarihinde kesilmesi üzerine, halkımızın sert tepkileri giderek artmaktadır. Bu arada bazı yurtsever kuruluşlar "Yardıma Hayır" kampanyası açmışlardır. Açılan bu kampanyanın büyüyerek geliştiği göz den kaçmamaktadır.

SIRAYLA

ABD Dışişleri Bakanı, Türk Dışişleri Bakanını arıyormuş durmadan ama, bir türlü bulamıyormuş. Nedendir ki?

Neden olacak, Esenbel silah aramaya çıktı da ondan.

NOKTA

Halkımızın sert tepkileri yanında bazı Amerikan sempatizanı politikacılar susmakta devam ediyorlar. Söz olsun diye ağzını açanları bile yuvarlak

Devamı Sayfa 15 te

BAŞTÜRK, ABD KONGRESİNİN ALDIĞI SON KARARI SERT BİR DİLLE KINADI.

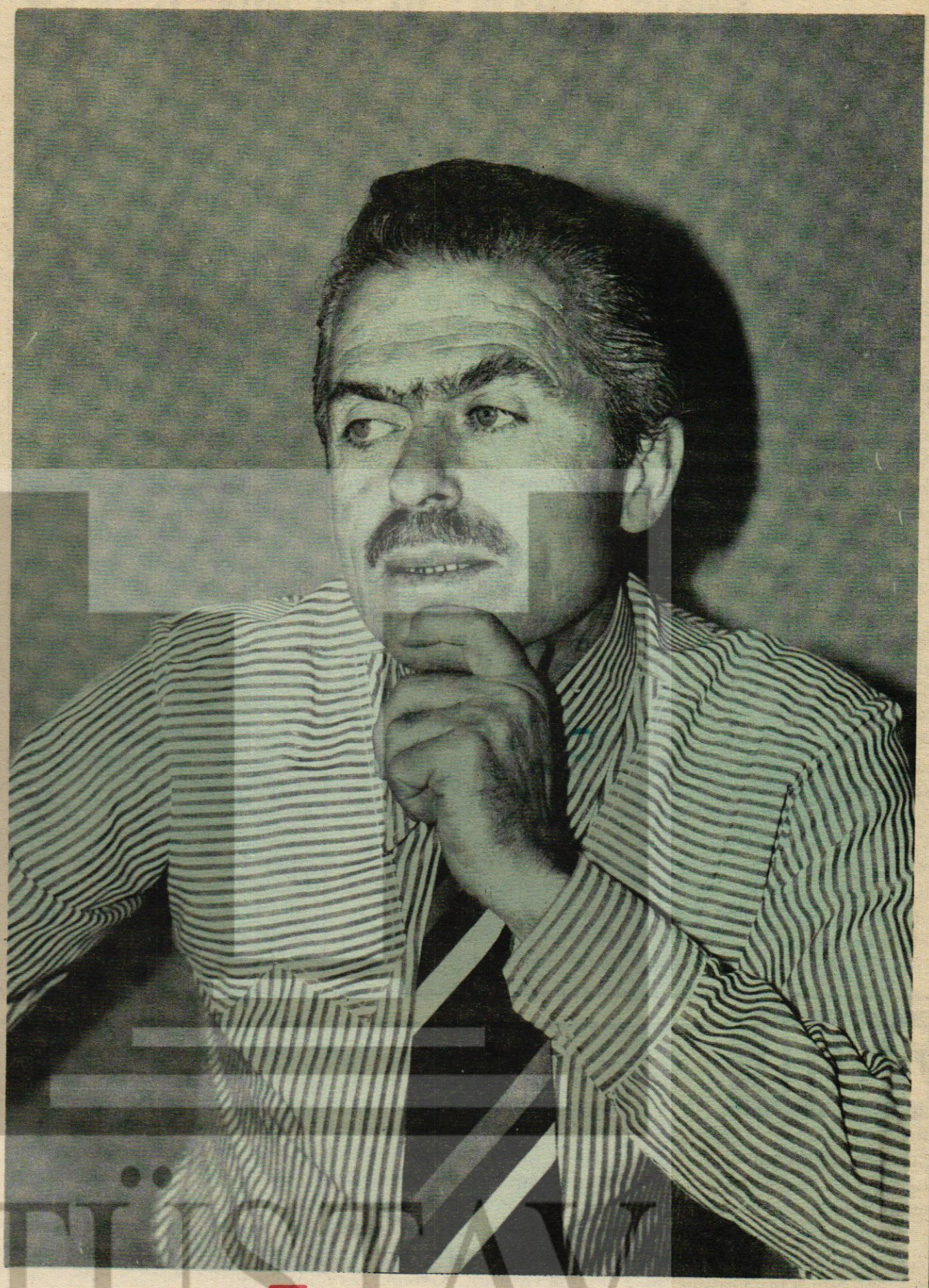

A.BAŞTÜRK: "Amerika'nın gerçek yüzü ve Amerikan Kongre üyelerinin iplerinin kimlerin elinde bulunduğu ortaya çıkmıştır»

SENDİKAMIZ GENEL BAŞKANI ABDULLAH BAŞTÜRK, AMERİKA KONGRESİNİN TÜRKİYE'YE VERİLEN AMERİKA ASKERİ MALZEMESİNİ KESME KARARI İLE İLGİLİ OLARAK GÖRÜŞLERİNİ BİR BİLDİRİ İLE KAMU OYUNA AÇIKLAMIŞTIR.

BAŞTÜRK'ÜN YAZILI BASIN VE TRT ARACILIĞI İLE KAMU OYUNA AÇIKLADIĞI GÖRÜŞLERİ AYNEN ŞÖYLEDİR:

"Büyük Türk Ulusuna,

Birleşik Amerika Devletleri Kongresinin aldığı son bir kararla, Türkiye'ye otuz yıldan beri yapılagelmekte olan Amerikan askeri malzeme sevkiyatı durdurulmuştur.

Yıllardan beri halkımıza Amerikan Yardımı adı altında tanıtılan bu Amerikan askeri malzeme ve silah sevkiyatı aslında tek yanlı bir yardım değil, karşılıklı bir yardımlaşma anlaşmasının gereği olarak verilegelmekte olan ve çoğu da peşin para, ya da kredi ile alınan gereç ve araçlardır. İkili anlaşmalar ve Atlantik Paktı İttifakı gereğince Türk Silahlı Kuvvetlerinin donanımı için verilen bu araç ve gereçlere karşılık Türkiye, otuz yıldır Ortadoğuda ve Kuzeydeki büyük komşumuz Sovyetler Birliği'nin yumuşak karnında, bir ileri karakol görevi görmüştür.

Genellikle Amerikan savaş stoku artıklarından ve modeli eskimiş silah ve cephanelerden oluşan, çoğu kere parasını olduğundan da daha pahalı biçimde ödememizi gerektiren bu yardımların Amerika tarafından ulusal onurumuzu da hiçe sayarak Kıbrıs'ta ulusal çıkarlarımızdan taviz vermemiz karşılığı tek yanlı olarak kesilmiş olmasından, bilinmelidir ki, Türk milleti üzüntü duymamıştır.

Tam aksine, Amerika'nın tek taraflı olarak silah araç ve gereç mübadelesine ilişkin anlaşmaları ihlal etmesi, Türk ulusunda sevinç yaratmıştır. Zira üstümüzden bir ağır yük kalkarken, Amerika'nın gerçek yüzü ve Amerikan Kongre üyelerinin iplerinin kimlerin elinde bulunduğu da ortaya çıkmıştır. Tarihinin en karanlık dönemlerinde bile ulusal ordusunu kurup, bağımsızlık savaşını vermiş bir ulusun, Amerikasız da milli savunmasını yürütebileceğini dünyaya gösterecektir.

Emperyalist sömürünün, ahde vefasızlığın ve ulusal onura saygısızlığın defalarca örneğini göstermiş olan Amerika'nın son kararını, Türkiye'yi kendi emrinden çıkmaz bir sömürgesi görme arzularını, nefretle red ettiğimizi bütün dünyaya açıklamak, tüm ulusal kuruluşlar gibi, ülkemiz emekçilerinin bir parçası olan Genel-İş Sendikası'nın da kaçınılmaz bir görevidir."

ankara mektubu

NÜFUS ARTIŞI VE KONUK İŞÇİLER

İsa KAYACAN

NÜFUS sorunlarının, her gün biraz daha büyüyerek ilgililer karşısına çıkması, bu konuda araştırmaların yapılması gerektiğini açığa çıkarmış ve kesinlik kazandırmış bulunmaktadır. Hacettepe Üniversitesi, Nüfus Etüdleri Enstitüsü bu noktadan hareketle, yurt düzeyinde 1968 ve 1973 yıllarında bilgi, tutum ve kullanımları (BTK) da içeren geniş kapsamlı iki araştırma yapmıştır. Sosyo ekonomik yapıdaki değişmeler, bunların etkileyicisi değişkenlerin ortaya çıkarılması bakımından da aile yapısı adlı ikinci bir araştırmadan söz edilmektedir.

Neden nüfus artışı başlığımızın ilk iki sözcüğü: Bu artış sonunda yurt dışına iş gücü gönderme zorunluğu ortaya çıkmaktadır. Bunlardan önce tüketim yönünden de büyük etkenlik çıkarmaktadır karşımıza. Çözümü zor ve üzerinde durulması gereken. Yurtdışında çalışanların gitmeden önceki yaşam koşulları, gittiği yerdeki mesleği eğitimi, ailesini yanına alıp almadığı, ekonomik kararlarına ilişkin sonuçlar alınmak istenilen yanıtlar arasında sayılabiliyor günümüzde.

İç ve dış göçlerin sosyo-ekonomik yapıda önemli değişiklikler yarattığı, kentleşmenin giderek hızlandığı, doğum oranlarının yavaş, ölüm oranlarının hızla düştüğü ülkemizde(1) nüfus konusundaki araştırmaların sık sık yapılması, varsa bu yöndeki önerilerin dikkatle izlenmesi ve gözönünde bulundurulmasında çeşitli yararlar vardır.

Avrupa Konseyi, üye ülkeler işçilerinin, yabancı ülkelerde çalıştıkları sürece o ülke işçilerinden ayrı tutulmaları hakkındaki aldığı bir karar örneğini(2) üye ülkelere bildirerek, çalışma kontratlarının düzenlenmesinde uygulanacak koşullar çalışma koşulları ve ücretler, sosyal ve mesleki yönlerden gelişme yardımı yapılmasını öngören tedbirlerin alınmasının yerinde olacağından söz etmiştir.

Yabancı işçilerin, çeşitli sorunları yanında şüphesiz mesleki yönden de geliştirilmeleri gerekmektedir. Ve bu nun kaçınılmazlığı ile yüz yüze bulunulmaktadır günümüzde. Bu arada, kuruluşların uğraşılarında daha etkin bir rol oynamaları, bu kuruluşların düzenlediği ve düzenlemek zorunda oldukları kurslara katılanlaı ın tümü, gittikleri ülkelerin dilini öğrenmeleri bakımından yardımcı olmaktadır.

Burada, yani yabancı işçilerin bulundukları ülkelerde (bu işçilerin) yerli işçiler gibi onların da iş bulma kurumlarından ve rehabilitasyon ünitelerinden yararlandırılmaları önerilmiştir ki, bu husus özellikle ekonomik kriz lerin görüldüğü devrelerde çok yararlı olacaktır ve olmaktadır da.

Zaman zaman ortaya çıkan, iş anlaşmazlıklarının çözümü ise, büyüklüğüyle durmaktadır. Yabancı işçiler, yasal, idari ve sendikal olanaklar hakkında yeterince bilgi sahibi olmadıkları için (bilhassa ilk aylarında) yerli yersiz anlaşmazlıklar görülmektedir. Bu konuda bilgi sahibi edilmeleri yönünde uğraş gösterilmelidir. İşten çıkarmalarda, yabancı ve yerli işçiler arasında ayırım yapılmaması için, işgücü alan ülkelerde etkili tedbirler alınmalıdır.

Mesleki eğitimle ilgili olarak, eşitliğin sağlanması için, incelemeler yapılmalı ve sonuçlar, ilgili kuruluşlara iletilmelidir. Bunlar yabancı işçilerin, ailevi, sosyal, kültürel, konut, dil, diplomalarının eşdeğerliliği, kuruluşların uğraşlarında söz sahibi olma, işgüvenliği, sosyal servisler, anavatana dönme, çocukların eğitimi gibi alanlarda, Avrupa Konseyi Politikasının ana hatları görülmektedir.

Kendi ülkesinden, ekonomik koşulları nedeniyle uzaklaşan kişilerin, bir gün ülkelerine dönecekleri var sayımından hareket edildiği bilinmektedir. Artan nüfus, çözüm bekleyen bir yığın sorun. Hele yabancı işçilerin bulunduğu ülkelerde'...

(1)- H.Ü. Nüfus Etütleri Ens. D.Mrkz/Nüfus Yayınları Bülteni, Cilt:6, Sayı: 1, Mümtaz Peker.

(2)- APM'nin Strazburg kaynaklı haberi.

zam

Baran Tuncer, bu zamlar karşısında halktan anlayış beklediklerini de ekliyordu konuşmasına. Ne yaparsın. Güven oyu alamamış, istifasını vermiş bir hükümet olarak, güven oyu almış bir hükümet gibi hareket edenlerden, hükümet edenlerden böyle bir istekte bulunmalarını çok görmemek gerek. Kaldı ki, görev aldıkları günler "Programımızda zam yok" demelerine karşın yüzde 70 dolaylarında zam getiren bir hükümetin programında zam olmasını, zamma yer verilmesini düşünmek bile ürkütür insanı. Zam yok dedikleri halde zam yapanlar, hem de aşırı zam yapanlar, zam var derseler, o zaman yapılacak zammın oranını düşünün bir kere...

Irmak hükümeti memur maaşı katsayısının dokuza çıkarılmasını almıştı programına ve henüz zamlı maaş memurların ellerine geçmesine rağmen de kat sayı dokuza çıkartıldı. Ancak katsayının dokuza çıkarılması, gerek tekel maddelerine yapılan yüksek zamlarla, gerek ekmek gramajının düşürülmesine karşın, fiyatının da arttırılması ve de katsayının dokuza çıkacağını duyan sermaye çevrelerinin fiyatları resmen artırmaları karşısında katsayının dokuza çıkartılması ile verilen, fiyatlara yapılan bu aşırı zamlarla daha dünden geri alınmıştır. Kapitalist sömürü düzeninden kurtulamamış ülkelerde bu her zaman böyle olmuştur ve bu sömürüden kurtulmaya çalışmadıkça da böyle sürüp gidecektir.

İşçiler, iki senede bir yapılan sözleşmelerle, memurlar arada bir katsayının yükseltilmesiyle kazandıklarına kat kat fazlasını ekleyerek sermaye sınıfına teslim etmekten başka bir şey yapamayacaklardır. Bu düzen değişmedikçe, işçi, köylü, memur, öğretmen, küçük esnaf, kısacası ezilen, sömürülen, horlanan tüm dar ve sabit gelirli halkımız harakete geçmedikçe de ellerine verilen birkaç kuruş, önlerine atılan ufacık bir sus payı belki de daha verilmeden, ellerine geçmeden gerisin geri alınacaktır. Gene sermaye sınıfı huzur ve refah içinde yaşayacak, çocuklarını Avrupa'da okutacak, fabrikalar üstüne fabrikalar kuracak, işçiyi ezecek, köylüyü sömürecek, yurtsever öğretmenleri sürüm sürüm sürüdürecek, memuru yoksulluğa tutsak edecektir. Eğer, biz ezilen, sömürülen, horlanan fakir, yoksul halk tabakaları olarak uyanmazsak, bizi kimlerin yöneteceğine karar veremezsek, kimlerin bizim hak larımızı en iyi koruyacağ ını bilmezsek, bizim sorunlarımızı temelde temelde kimlerin çözebileceğini öğrenmez ve bu doğrultuda harekete geçmezsek, daha çok ezilecek, daha çok sömürülecek, daha çok horlanacağız demektir. Ne zaman ki kendi sınıf bilincimize erişiriz, işte o zaman kurtuluruz ezilmekten, sömürülmekten, horlanmaktan...

TÜRKİYE SANKİ GÜLLÜK GÜLİSTANLIK BİR ÜLKE DE...

Şöyle bir bakınız siyasi partilere ve onların organlarına. Bakınız sermaye çevrelerine. Bakınız kendilerine Milliyetçi Cephe diye isim takan sağcı partilere. Sanki ülkenin sorunları çözümlenmiş, temelde hiçbir sorunumuz kalmamış. İşçisiyle, köylüsüyle, memuruyla, tüm ezilen, sömürülenler, tüm emekçiler rahat bir yaşam sürdürüyorlarmış gibi, bunların hiç bir derdi kalmamış gibi, kalkmış cephecilik oynuyorlar, kafalarını TRT'ye takmışlar.

Daha fazlası da beklenemezdi zaten onlardan. Kuruluş, işleyiş felsefeleri budur onların. Ama gün gelecek, bütün bu yaptıklarının hesabı sorulacaktır, İşçi sınıfının yüksek divanında hesap verecekleri gün yakındır.

emekçinin sozlugu

VERİM

Harcanan bir güçten elde edilen sonuç. Eskiden varidat ve mahsulat miktarı denirdi.

Beklenen sonucu verene verimli, beklenen sonucu vermeyene verimsiz denir. Verimli bir tarla için mümbit, verimli bir bahçe için mahsuldar, verimli bir ticaret işi için temettülü deyimleri de kullanılmıştır. Enerjinin sakınımı ilkesine göre verim, harcanan güçten daima azdır. Fizik dilinde buna "Verilen enerjiyle alınan verim arasındaki oran daima birden küçüktür" denir. Bu halde yüksek verimli deyimi, verimin bire yaklaşma oranını dile getirir.

VESİKA

Bir hakkı saptayan kağıt. Türkçemizde "belge" deyimiyle dile getirilmiştir. Bir malın sürümünün azalması halinde vesika usulü uygulanır ve aranım azalan sürüme eşitlenir. Örneğin savaş yıllarında sınırlı buğday üretimine karşı ekmek vesikaya bağlanmış ve insanların alabilecekleri ekmek miktarı sınırlandırılmıştır.

VADE

Bir paranın ödenmesi için önceden bildirilen zaman. Türkçemizde önel deyimiyle dile getirilmiştir. Belli bir zamandan önce geri almamak koşulu ile yatırılan paraya bankacılık dilinde vadeli, her zaman geri alabilecekleri paraya da vadesiz denir.

VARLIK

Zenginlik. İyi yaşayacak bir gelire sahip olma durumunu dile getirir, bu anlamda zenginlere varlıklı denir.

VASITALI VERGİ

Satın alınan bir mal aracılığıyla alınan vergi. Doğrudan doğruya gelirler üzerinden alınan vasıtasız vergi deyimi karşılığında kullanılır.

. ALAMETİ FARİKA: Bir girişimin imal ettiği malları, aynı malı imal eden başka girişimlerden ayırmak için önceden saptadığı işaret. Türkçeleştirilerek marka da denir. Bir resim, bir yazı, bir harf olabilir.

VERGİ

Devlet örgütünü yürütmek için hükümetin halktan aldığı paradır..

Eskiden resim ve teklif deyimleri kullanılırdı. Hizmet karşılığında alınan özel vergilere de harç denir. Verginin amacı devlete gelir sağlamaktır.

Adam Smith, vergi alımında dört temel ilke ileri sürmüştür: 1. Vergi gelire oranla alınmalıdır, 2. Her kişinin ödemek zorunda bulunduğu vergi belli olmalıdır, 3. Her vergi verene en uygun gelen zaman ve biçimde alınmalıdır, 4. Verenin cebinden çıkanla devletin kasasına giren arasında pek az fark bulunmalıdır...

Her verginin bir mevzuu, bir mükellefi(vergi vermekle yükümlü olan), bir matrahı(verginin hesaplanmasında temel olan miktar) vardır. Klasik anlayışa göre vergi önünde bütün vatandaşlar eşittirler. Buna verginin genelliği ilkesi denir. 1973 Fransız anayasası bu ilkeyi "Hiçbir vatandaş devlet masraflarına katılmak şerefinden yoksun bırakılamaz" deyimiyle dile getirmiştir. Bununla beraber birçok vatandaşlar bu şereften yoksun bırakılmışlardır. Buna da maliye dilinde "vergi muafiyeti ve vergi istisnaları" denir. Birçok kaynaklardan alınan çeşitli vergiler genellikle iki grupta toplanır: Doğrudan doğruya gelirlerden alınan vergilere "vasıtasız vergiler", hizmetlerden ve tüketimden alınan vergilere de "vasıtalı vergiler" denir. Örneğin vergi herhangi bir gelirinden ötürü Bay Hasan'ın adına tarh edilmişse vasıtasız, Bay Hasan'ın aldığı bir paket çay üstüne tarh edilmişse vasıtalıdır. İkinci durumda vergiyi veren gene Bay Hasan'dır ama bunu ancak çay satın aldığı için vermektedir, çay satın almazsa vermeyecektir. Bundan ötürü vasıtalı vergi Bay Hasan'dan değil de çaydan alınıyormuş gibi görünür. Maliye bilimi açısından vasıtalı ve vasıtasız vergileri ayıran ölçüt, arada bir aracı mükellef bulunup bulunmamasıdır. Örneğin gelir vergisinde bir aracı mükellef yoktur, doğrudan doğruya gelir sahibi mükelleftir. Buna karşı gümrük vergisinde aracı mükellef tüccardır. Devlete gümrük vergisini o yatırır ama vergiyi asıl ödeyen malı satın alan tüketicidir, tüketici bu vergiyi bir baş kasının aracılığı ile ödemektedir.

Matrahın miktarı ne olursa olsun oranı her zaman aynı kalan vergiye mütenasip vergi, matrahın miktarı çoğaldıkça oranı da artan vergiye müterakki vergi denir. Örneğin birinci tür vergide her 100 liradan 5 lira vergi alınır ve böylelikle on bin liradan beş yüz lira vergi alınmış olur. İkinci tür vergideyse, örneğin bin liraya kadar yüzde 5, bin liradan beş bin liraya kadar yüzde 7, beş bin liradan on bin liraya kadar yüzde 10 vergi alınır ve böylelikle on bin liradan 730 lira vergi alınmış olur. Müterakki vergi çeşitli biçimlerde alınır: Yukarıdaki örneğimizde gösterildiği gibi, gelirin tümünü bölümlere ayırmak ve her yüksek bölüme daha yüksek bir vergi oranı koymak yoluyla alınabildiği gibi gelirleri miktarlarına göre sınıflarına ayırmak ve her yüksek sınıftan daha yüksek oranda bir vergi almak yoluyla da alınabilir. Bu ikinci durumda örneğin beş yüz liraya kadar geliri olanlardan yüzde 5, bin liraya kadar geliri olanlardan yüzde 7, bin liradan fazla geliri olanlardan yüzde 10 vergi alınır. Ama bu halde 500 lira geliri olan 25 lira vergi verirken, 501 lira geliri olan 35.07 lira vergi verir. Müterakki verginin bir başka biçimi de verginin en yüksek haddini önceden saptayarak gelir küçüldükçe vergi oranını indirmektir. Buna mütedenni vergi denir. Örnegin bin liradan fazlasından yüzde 10, bin-sekiz yüz lira arasından yüzde 5, sekiz yüz-dört yüz lira arasından yüzde 2, dört yüz liranın altından yüzde 0 vergi alınır. Gelir, bina, arazi, hayvanlar, madenler, muameleler vb. olmak üzere her şey bir vergi konusu olabilir.

Vergi kuramının önem verilen ilkelerinden biri de, "vergi adaleti" yani çok kazanandan çok, az kazanandan az vergi almaktır. Ne var ki anamalcı düzende gelir vergilerinin gerçek müterakkiliği ile kağıt üzerindeki müterakkiliği arasında büyük farklar vardır. Bu konuda çok değerli bir inceleme yapmış olan Dr. Korkut Boratav, örneğin ülkemizde en zenginlerle en yoksulların hemen hemen aynı oranda vergi ödediklerini saptamıştır. Ernest Mandel de, Fransa'da müteşebbislerle serbest meslek sahiplerinin ödedikleri 271,5 milyar frank vergiye karşılık emekçilerin, 450,5 milyar frank vergi ödediklerini yazmaktadır. Her iki hesap da vasıtasız vergilere göre yapılmıştır. Oysa vergi gelirinin büyük çoğunluğunu vasıtala vergiler meydana getirir. Buysa vergi alınmasında daha büyük eşitsizlikleri ortaya koyar. Çünkü vasıtalı vergiler, bir paket çayı, ya da sigarayı alan ister milyoner ister dilenci olsun, herkesten aynı miktarda alınır. Dünya ülkeleri arasında yapılan bir karşılaştırmada ülkemiz "En az vergi oranına sahip ve aldığı vergilerin çoğunu dolaylı vergi olarak alan ülke" tanımıyla belirtilmiştir.

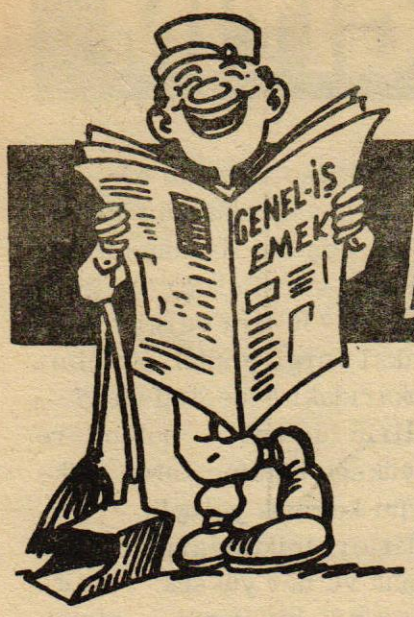

MİZAH ...!

SORMA GİR

Bir gün babamla beraber tiyatroya gitmiştik. «Sorma Gir» diye bir temsil oynuyordu. Biz kapıdan henüz girmiştik ki ardımızdan giren ihtiyar bir adam yer gösteren çocuğa sordu:

— Oğlum temsilin adı ne?

Çocuk:

— «Sorma Gir» bey baba, dedi.

İhtiyar adam hiddetlenerek:

— Oğlum, sana insanca sorduk, insanca cevap versen olmaz mıydı? dedi.

OYUN ARASI

Kahvede televizyon seyrediyorduk. Programda bir tiyatro oyunu vardı.

20 dakika kadar sonra birinci perde bitti. Perde arası bir hayli uzayınca arkadaşlardan Metin:

— Bu, dedi, misafirlere çay ikram etme arası!...

İkinci perde başladı. Bir onbeş dakika kadar sonra tekrar perde arası olunca arkadaşlar sordular:

— Metin bu da nesi?

Aynı ustalıkla cevap aldılar:

— Bu da boş bardakları toplama arası!...

FERYAT!

Bir bayan kasap dükkânına girmiş et alıyordu. Et sarılıp paket yapıldıktan sonra, kadın parayı ödemek üzere kasaya doğru yürüdü. Bu sırada yırtık pırtık elbiseler giymiş bir adam da onun peşinden kasanın yanına sokulmuştu. Para çantasını çıkaran kadın bir ara acı bir çığlık koparınca yanında duran adam, büyük bir telâş içerisinde kapıya doğru koştu. Fakat o anda dışardan geçmekte olan bir polisin kolları arasına düşüverdi.

Biraz sonra kasap sevinçle, bağıran kadına teşekkür ediyordu:

— Adam hırsızmış. Bağırmamış olsaydınız, belki de kasayı soyacaktı. Fakat siz onun hırsız olduğunu nereden anladınız?

Kadın cevap verdi:

— Adamın hırsız olduğunu nereden bileyim? Ben etin fiyatını öğrenince bağırdım!...

MUSKA

Üfürükçülerle ilgili olarak, Bulgaristan göçmenlerinden Şahan Dayı, başından geçen bir olayı şöyle anlattı:

— Gâvurlar üfürükçülere daha çok inanıyor... Bulgaristan'daki köyümüzde üfürükçülük yapan bir hocaya, komşu köyden Koska adında birisi gelerek, öküzünün hasta olduğunu ve muska yazmasını söylemiş. Hoca da bir muska yazarak Koska'nın eline vermiş ve demiş ki: «Öküzün boynuzunu burgu ile delip, bu muskayı içine atacaksın.» Koska, köyüne dönerken tesadüfen yolda karşılaştım. Bana durumu anlattı. Böyle şeylere inanmadığım için muskayı göstermesini istedim. Üçgen biçiminde, güzelce katlanmış muşambaya sarılı muskayı verdi. Muskanın sargılarını açtım. İçinden çıkan küçük kâğıt parçasında aynen şöyle yazılıydı:

İhtiyar yolcu

Bir kiralık uçağı olan pilot her pazar ucuz tarife ile geziler yapardı. O pazar da müşteri beklerken ufak tefek bir ihtiyar kadın yanına yaklaşarak:

— Sadece gidiş için kaç para alıyorsunuz? diye sordu.

Gökyüzündeki gezinti için sadece gidişi soran kadına bakakalan pilot:

— Anlayamadım, dedi, sadece gidiş mi dediniz? Daha iyi açıklar mısınız sorunuzu?...

— Hiç de karışık bir şey sormadım size evlâdım! Beni gökyüzüne götürmenizi ve orada bırakmanızı istiyorum.

Sinek bolluğu

Kuzey Amerika devletlerinden birinin Sağlık Bakanı, birçok bürolardan sineklerin fazlalığı yüzünden şikâyet dolu raporlar alıyor, hiçbirine cevap vermiyordu.

Bir gün bir dostu:

— Keşke bütün kurumlara bol bol sinek kâğıdı gönderseniz, dedi.

Bakan gülümsedi:

— Lüzumu yok, dedi. Ben bilâkis sinekleri faydalı görüyorum. Uyuklayan memurları unutmuyorlar.

NATIR

Hamama ilk defa geldiği «Salma tokmağına» acayip bakışından anlaşılan adam, şaşkın ve şüpheli bir tavırla kurnanın başına oturdu. Yanlış bir harekete meydan vermemek için yanında oturan başka bir adamın hareketlerini taklit etmeye başladı.

Biraz sonra yanındakinin işi bitmişti. Biraz uzakta duran bir adama bağırdı:

— Natır bir havlu getir!

Natır havluyu getirdi ve adam çıktı. Aradan henüz birkaç dakika geçmişti, hamama ilk defa gelen adam, biraz uzakta duran adama seslendi:

— Gatıır, havlu getir!...

Genç kalmanın sırrı

Durand seksenyedi yaşına kadar içki ve sigara içmişti. Bir gün kendini iyi hissetmediğinden doktora gitti. Doktor içkiye ve sigaraya son vermesini tavsiye etti. O akşam bir gazinoya giderek kendine bir çay ısmarladı. Çayını içerken ahbaplık kurduğu masa komşusu neşeli bir sesle

— Yaa, dedi, demek seksenyedi yaşındasınız! Şaşılacak şey... Oysa ki altmıştan fazla göstermiyorsunuz... Nasıl başardınız bunu?...

— Çok basit bir şekilde. Hem içki, hem de sigara içiyordum. Geçen hafta bu ikisinin zararlı olduğunu anlayınca derhal kestim!...

Körün marifeti

Bir kör, köpeğiyle köşe başında durmuştu. Biraz sonra önünden geçen bir polise seslendi:

— Günaydın bay polis...

Polis hayretle cevap verdi:

— Günaydın. Fakat, siz kör değil misiniz?... Yoksa gözleriniz görüyor mu?...

— Ne yazık ki görmüyor efendim. Ama köpeğim hırıldadı da...

Kaza sonucu

Bir otomobil uçuruma yuvarlanmıştı. Kazada bir yeri incinmemiş olan erkek, yola çıkarak yardımına koşanlara durumunu anlattı:

— Karımı ve valizimi kaybettim. Valizim biraz eskiydi ama yine de işe yarıyordu...

Tehlikesiz adam

Bir kadın, arkadaşına:

— Dün kocamı plâjda kadınların peşinden koşarken gördüm. dedi.

— Olabilir. Ne çıkar bundan?

— Aaa!... Üzülmedin mi?...

— Ne münasebet! Senin kocan da arabaların peşinden koşuyor ama yakaladığı zaman kullanamıyor.

Gerçekçi öğrenci

Öğretmen, bir öğrenciye:

— Tahtaya «At araba çekiyor» cümlesinin emir sigasını yazınız, dedi.

Öğrenci bir an düşündü ve tahtaya şunu yazdı: «Deh».

Zam dolayısiyle ekmeklerin gramajı düşürüldü. — Gazeteler —

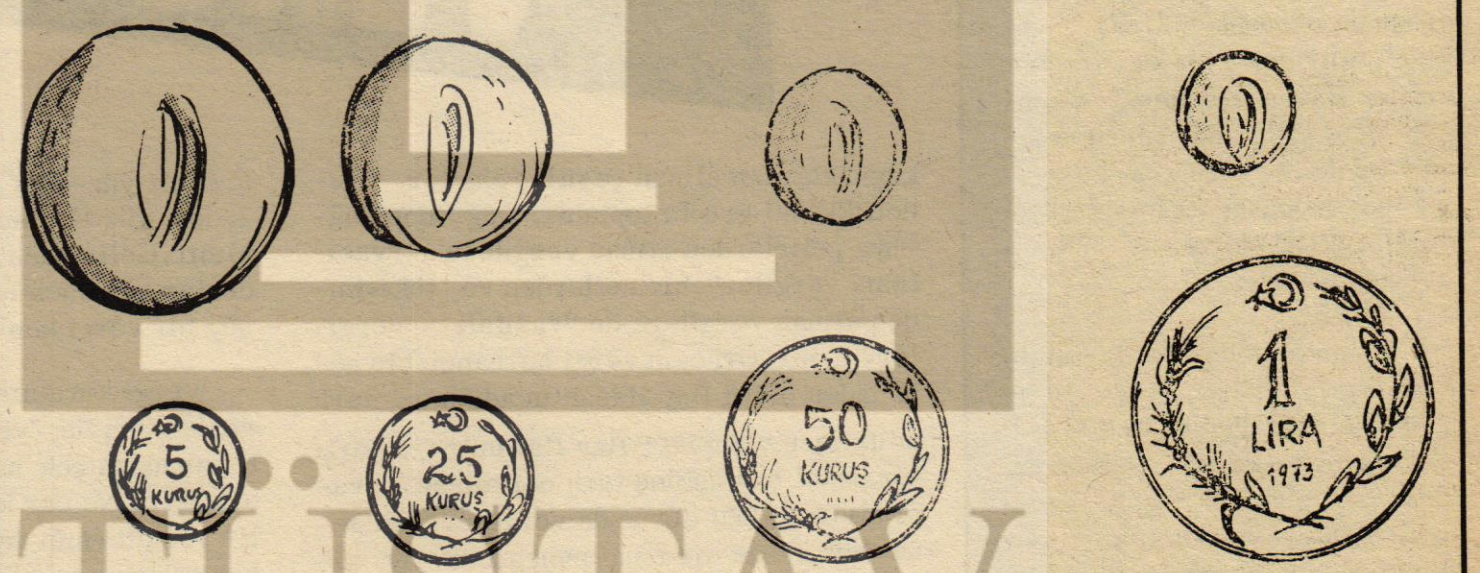

Ekmekler ve paralar!

BİLMİŞGİLLER AİLESİ

grafik stüdyo S

TÜSTAV

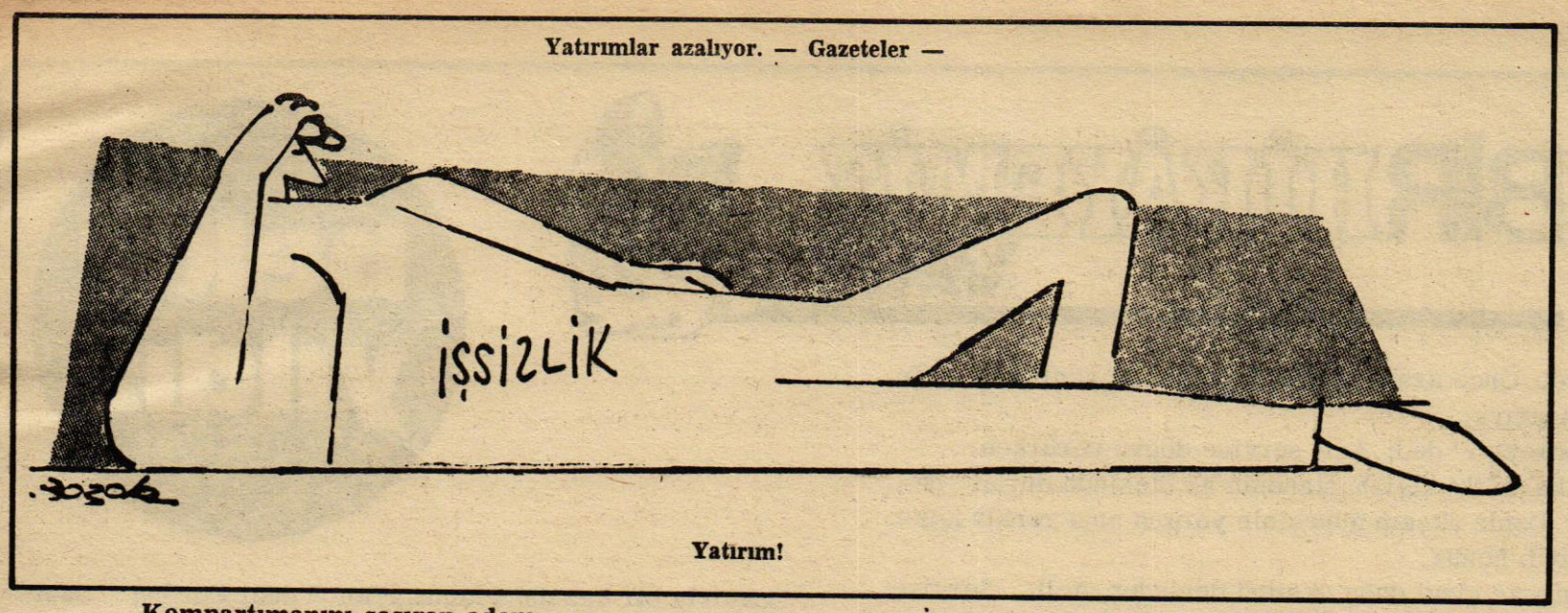

Kompartımanını şaşıran adam

Boniface Marsilya'ya gidiyordu. Rahat bir kompartmana yerleşerek gazetesini okudu. Yanındaki pencereden geçtiği güzel yerleri seyretti. Yemek çanı çaldığında restorana geçerek yemeğini yedi. Fakat vagon restorandan döndüğünde kompartmanını şaşırdı. Dönüyor, dolaşıyor, çeşitli vagonlara giriyor, ama küçük valizini bırakmış olduğu kompartmanı bir türlü bulamıyordu. Sonunda, kondüktöre başvurmak zorunda kaldı. Bir süre kondüktörle birlikte aradılar terketmiş olduğu kompartmanı. Yine bulamadı. Kondüktör sordu:

— İçinde bulunduğunuz kompartmanın herhangi bir alâmeti var mıydı?...

Boniface bir süre düşündükten sonra sevinçle:

— Tabii vardı! diye bağırdı. Penceremin karşısındaki çayırlarda kuzular otluyordu.

Yün örgü

Akıl hastanesinin bahçesinde bir deli, bir ağacın dibine çömelmiş, elleriyle birtakım hareketler yapıyordu. Onu gören diğer bir deli yanına yaklaşarak:

— Ne yapıyorsun? diye sordu.

Diğeri gözlerini ellerinden ayırmadan:

— Görmüyor musun, kazak örüyorum, dedi.

EŞİN GÜZELİ

Kadın, yargıca kocasından ayrılmak istediğini söyledi.

— Sebep nedir?

— «Başka kadına vereceğim parayı, her gece oyna, sana vereyim» diyor.

— Bunda ayrılacak bir durum yok.

— Var sayın yargıç. Maaşıma bir türlü zam yapmıyor.

Oh olsun!

İki şarkıcı konuşuyorlardı. Biri:

— Dün gece amcanların dâvetindeydim, dedi. Peşpeşe tam yedi şarkı söyledim onlara.

Diğeri sevinçle:

— Çok iyi yapmışsın, dedi. Zira o vefasızların kötü bir şeyle karşılaşmalarını öylesine istiyordum ki!...

Belirti

İki genç kız, bir terasta çaylarını içerek konuşuyorlardı. Biri:

— Robert'in yakında bana evlenme teklifi edeceğine eminim artık, dedi.

Öteki hayretle sordu:

— Nasıl emin oldun buna?

— Annemden nefret etmeye başladı.

Menfi cevap

Genç ve güzel kız, derin bir göğüs geçirerek:

— Doktor, dedi, ne zaman başımı sallasam, başım ağrıyor...

— Sallamayın öyleyse başınızı, diye cevap verdi doktor.

— Ama buna mecburum doktor! Başımı «hayır» diye sallamaktan kaçındığım için, gayri meşru üç çocuğum oldu!...

Kapıcılar ve çocuklar

Bir salonda, kapıcıların çok çocuklu olmalarından bahsediliyordu. Biri:

— Normal bir durum onların-ki, dedi.

— Nasıl? dediler diğerleri bir ağızdan.

— Tabii normal... Geceleri o kadar sık uyandırılıyorlar ki...

Benzetiş

Ana okulunda küçük bir çocuğa, öğretmen test yaptırmak istedi. Çocuğun önüne resimli bir kitap koyarak:

— Bu resimlere bak çocuğum ve babana benzeyen hangi resmi görürsen kes, bir deftere yapıştır, dedi.

Aradan bir saat geçtikten sonra öğretmen çocuğun yanına gelerek:

— Babana benzeyen resimleri kesip deftere yapıştırdın mı? diye sordu.

— Evet öğretmenim. Bakın, burada...

Deftere yapıştırılan resimler şunlardı: Bir şarap şişesi, bir sigara paketi, bir tabanca, bir inek...

NAMAZA BAŞLASAYDIK

Ramazanda Mahmut Kemal ve Tevfik beylere gelen konuklar yemekten sonra işleri olduğunu söyleyerek savuşmağa başlayınca Tevfik bey edip muallim Fani efendiye:

— Keşke namaza yemekten önce başlasaydık demiş.

SİZ DE ATINIZ

Camide hocanın içkinin zararlarını anlatmaya başladığını gören Bekri çıkmak üzere ayağa kalktı. Tam o sırada cebindeki rakı şişesi düşüp kırılınca cemaate dönüp dedi ki:

— İşte ben kör olasıcayı kaldırıp attım. Siz de öyle yapın.

BİR BAŞKADIR BENİM MEMLEKETİM!

Partileri var hükûmeti yok
Politikacısı var, memleketi düşüneni yok
Belediyesi var, kontrolu yok.
İşçisi var, işi yok
Okulu var, öğretmeni yok
Öğrencisi var, üniversitesi yok
Hastası var, doktoru yok.
«Bir başkadır benim memleketim»
Bakkalı var, yağı yok
Musluğu var, suyu yok
Ocağı var, gazı yok
Ampulü var, elektriği yok.
Atmosferi var, oksijeni yok
Vasıtaları var, yolu yok
«Bir başkadır benim memleketim.»

*

SEBEBİ NE İMİŞ

Viyana elçisi Arif efendiye sormuşlar:
— Niçin müslümanlar arasında düello etmek adet olmamıştır? Elçi cevap vermiş: Müslümanların kadınları mesturdur (kapalıdır) da ondan.

Şoför madam

Madam araba kullanıyordu. Bir ara, yanında oturan kocasına:

— Her şeye rağmen harikulâde bir şey bu!... dedi.

— Harikulâde olan ne karıcığım?

— Şu babacan yayalar! Sokağın ortasında salına salına, cesaretle, çiğnenmekten korkmadan yürümeleri...

Koca, başını salladı:

— Karıcığım, kendine gel de şu arabayı yaya kaldırımından aşağıya indir!...

Açıkgöz

Alberto, sokağın bir köşesinde boynu bükük oturan kör dilenciye para vererek yoluna devam etti. Çok geçmeden dilenci peşinden koştu:

— Sinyor, verdiğiniz para sahtedir!.. Alberto kızmıştı:

— Nereden anladın, sen kör değil miydin?...

Dilenci hemen cevap verdi:

— Her halde sahte parayı anlamıyacak kadar kör değilim sinyor!...

BİLGİÇ EVLAT

Evin hanımı arkadaşlarına küçük oğlunun teknik bilgisini anlatıp gurur duyuyordu. Bir deneme yapmak için oğluna döndü:

- Ahmet, çaydanlıktan buhar çıkmaya başlayınca ne oluyor demektir?

- Babama ait bir mektubu daha açıp okuyacaksın demektir anneciğim.

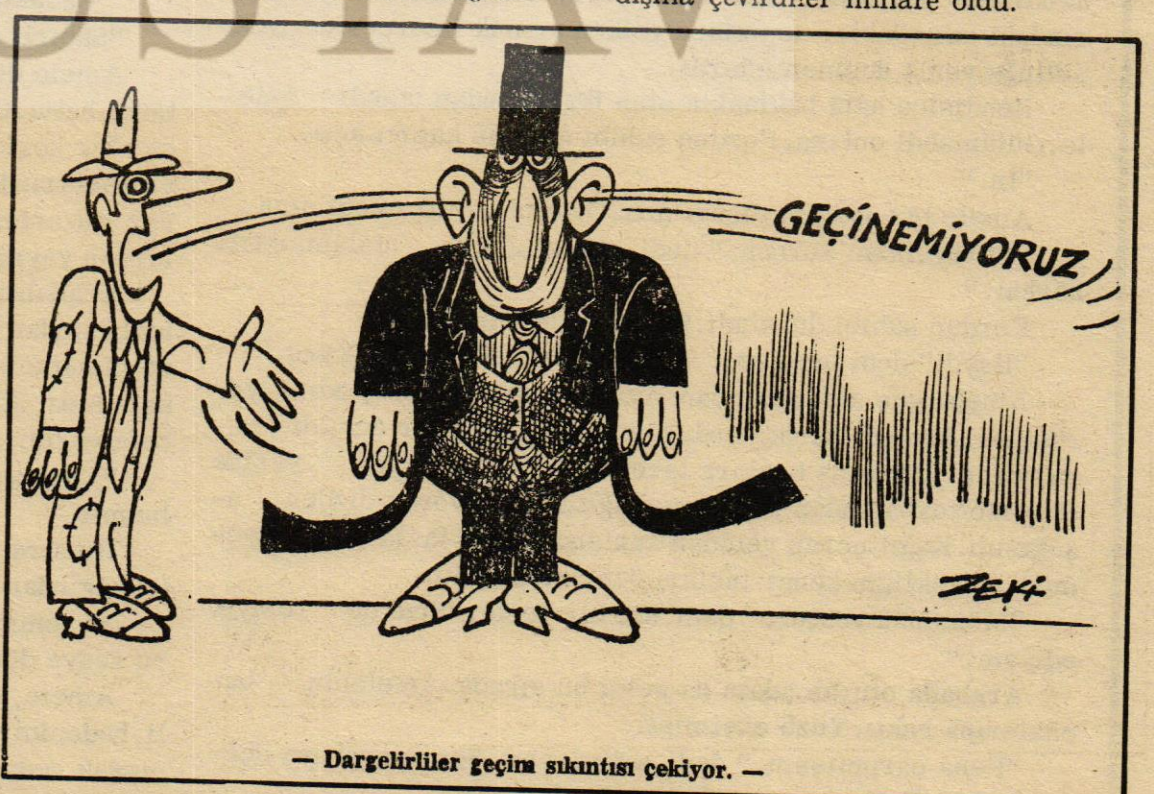

— Dargelirliler geçim sıkıntısı çekiyor. —

BU HAKARETTİR

Medresedeki arkadaşları mollacığın nesi var nesi yoksa sokağa atmışlar. Molacık bu hali görünce:

— Bu düpe düz hakarettir, anlamadım zannetmeyin demiş.

MÜRİTLERİMİZ UÇURUR

Şeyhin birine: — Sizin için gökte, uçar diyorlar doğrumudur? diye sormuşlar. Şeyh hemen şu cevabı vermiş:

— Biz uçmayız bizi müritlerimiz uçururlar.

NEREDEN AKLIMA GELSİN

Bursalı şeyh Faik efendiye, düşmanlarından bazılarının «Şarabı besmele ile içer.» dediklerini kendisine söyledikleri zaman:

— Ben su içerken bile besmeleyi unutuyorum, şarap içerken nereden aklıma gelsin demiş.

HELVANIN SOHBETİ

Zengin ağa bir kış günü: — Tatil geceleri helva sohbeti yapıyor musunuz? diye sormuş. Fakir mollacık cevap vermiş:

— Evet efendim, ama helva sohbeti değil, helvanın sohbetini yapıyoruz.

MİNARENİN ASLI

Çömezin birine minarenin aslı ne idi? diye sormuşlar.

Çömez uzun uzun düşündükten sonra şu cevabı vermiş : — Kuyu idi, içini dışına çevirdiler minare oldu.

*

KÖPEK MERAKI

Bir İngilizle bir İtalyan arasında:

— Siz İngilizler niçin çocuklarınıza karşı çok sertsiniz?

Buna mukabil neden köpeklerinizi şımarttıkça şımartıyorsunuz?

— Biz köpeklerimizin adam olmasını istemiyoruz ki.

*

BİR HİKÂYEMİZ VAR

bekir yıldız

BAHTİYAR AMELE

Ford durdu. Önce arabası gibi giysileri de yeni olan, bir adam çıktı dışarıya.

"Haber vereyim" dedi. Acil servise doğru yürürken.

Arabada kalan iki kişi, hastanenin az ötesinde duran denize baktılar. Deniz akşam güneşinin yorgun ama renkli ışıklarıyle canlıydı henüz.

Zaman, birkaç çizgi daha eksiltti denizden. Acil Servise giden adam, dönmedi hâlâ. Bu sıra, arabanın içinde bir kıpırdanma oldu. Amele, sırtını yumuşak, kadife örtülü koltuğa dayadı. Yanındaki adam sert sert baktı ona.

"Kirleteceksin" dedi. "Yaslanma."

Amele, sırtını, yumuşaklıktan aldı. İki eliyle ön koltuğa tutundu. Adam, bu kez döşemeyi çizen ellere baktı. Ama sivri bakışları, yumuşadı yavaş yavaş. Şirin şeyler anımsamıştı bu sıra. Amelenin harç karan, kardığı harcı paslı, yırtık ağızlı tenekelerle üst katlara taşıyan bu elleri, şimdi de yanındaki adamı, başka dünyalara taşıyordu. Fenerbahçe Koyundan Büyükadaya, yarışa kaldırdıkları kotranın, sancak direğini anımsıyordu adam. Bu direğe kazınmış bir kaç yürek ve pek çok sevgili ismi vardı. Adam belli belirsiz gülümsedi. Amele bacaklarında soğumaya başlayan kırık ve kanın verdiği acıyla inledi. Azarlandiğını unutup sırtını yeniden koltuğa dayadı.

Bu sıra Fordun sahibi geldi. Öfkeliydi.

"Boş sedye yokmuş" dedi. "Nöbetçi doktor, siz getirin" diyor.

Arkadaşı yassı yassı sordu:

"Peki şimdi ne olacak?"

"Bilmem" dedi, Fordun sahibi.

"Sana söylemiştim ama, bu herifle uğraşmaya değmez" diye.

Ardından ikisi birden ameleye baktılar. Onun kemikleri atalarına oranla bir kaç numara ufalmış, benzerliği yitmemiş, sadece gözleri ve kaşları kalmıştı. Bu gözlerin ve kaşların gürlüğünü de, çimento tozu silmişti. Dudakları suya hasret bitkiler gibi çekilip büzülmüş, eti incelen yüzünde burnu, kendisinin değilmişçesine irice duruyordu. Ancak kulaklarındaki kıkırdaklar umutlara yelken açmak istercesine yoksulluğa yenik düşmemişlerdi.

Kendisine hâlâ bakmakta olan iki insandan utandı amele. Gülümsedi onlara. Fordun sahibi ansızın kapıyı açtı.

"İn."

Amele bir ayağını dışarı attı. Ötekini kaldıramadı ama.

"Yürüyemem kurban," dedi. "Kemiklerim ufalanmıştır, herhal."

Fordun sahibi duraladı. Sonra kollarını uzattı.

"Haydi" dedi ameleye. "Sana yardım edeceğim. Yürü."

Amele, güç aldı adamdan. Ayağa kalktı. Birkaç adım yürüdüler. Pek çok kırık vardı ki bacakta. Kırıklar ayrıldı biraz daha. Kurumuş kanlara tazeleri bulaştı. Çorap yerine çimento torbasından yırtılmış kağıtlar örtüyordu dizden aşağısını. Kağıt çorap yeniden kanlandı. Daha fazla yürüyemedi. Çiçekliğin kenar taşları üzerine oturdu.

"Mümkünü yoktur," dedi, acı bir sesle. "Size de eziyet ediyem."

Arabada oturan adam da geldi bu sırada. Amelenin bacaklarına baktı. Yüzü ekşimişti.

"Fena çarpmışsın," dedi, arkadaşına. Sonra arabaya doğru yürüdü. Ezilmiş çamurluğa baktı bir süre.

"Doktorla bir kez daha konuşayım," dedi Fordun sahibi. "Şu sedyeyi bulsunlar artık."

Amele bacaklarını uzattı. İki elini çiçekleri besleyen topraktan güç almak istercesine geriye dayadı. Bacaklarından hâlâ ince ince kan akıyordu. Açık dudaklarının gerisinde görünen dişleri, toz-toprak çimento karışımıyla kül rengiydi. Uzaklara bakan kara gözleri yorgundu. Gerçi onun için yorgun olmakla, olmamak arasında belli bir çizgi yoktu. Sabahları işe gitmek için çıktığı han odasından, hastayım diye, hastaneye gitse, hiçbir doktor geri çevirmezdi kendisini. Ama dinlenmek, hasta olduğunu sanmak, ona göre değildi. Bacaklarında soğumaya başlayan kan, yeniden acılandırdı onu. Acısını dağıtmak ister gibi çevresine bakındı. Az sonra içine gireceği yapının yüzüne baktı. Ansızın yüreğine sıcak bir sevinç geldi. O, bu yapıyı anımsamıştı. Yıllar önce toprağı çukurlaştırıp temeli açan oydu. Yılın dört mevsimini bir kaç kez yaşamıştı burada. Açtığı temelin üzerinde sütunlar yükselmiş, sütunların üstü, arası, onun taşıdığı harçlarla doldurulmuştu. Bakışlarını, az ötedeki küçük bir yapıya aldı. Burada amele barakası vardı o yıllar. Bu sırada acı tatlı günler geçirdiği arkadaşları geldi aklına. Hakkı, Şakir hastalanıp köye dönmüşlerdi. Bazıları ölmüş, hiç göremediği öteki süslü yapılardan bir ayrıcalığı vardı bu yapının. Belli belirsiz güldü. "Kader" dedi, kendi kendine. Sonra bu yapı için taşıdığı harcı, omuzlarında hissetti. "Bin" dedi. "Binden çok bin." Yeniden güldü. "Nasipmiş" dedi. "İçini görmek böylesi güne saklıymış."

Bu sıra, başında dikilen iki kişi gördü. Birşeyler konuşuyorlardı aralarında.

"Sana söyledim" diyordu birisi. "Gazlayıp gidecektik. Değmez böylelerine."

"Fena mı oldu Tanju," dedi, Fordun sahibi. "Gelip gördük hastanelerini."

"Şimdi ne olacak peki?"

"Getirin diyor, doktor. Sedyeler boşalmamış hâlâ!"

Bir teneke kumdan ağır olmayan ameleye biraz yaklaştılar. Birisi belden yukarısını kavradı. Ötekisi bacaklarını birleştirip tuttu. Yerden kestiler onu. Birkaç adım ilerlediler. Amele bağırdı ansızın.

"Bacaklarımı bırak, kurban," dedi. "Beter acımıştır."

"Sabırlı ol" diye çıkıştı Ford'un sahibi. "Az kaldı."

Amele dişlerini sıktı. Acı duyduğunu belli ettiği için utandı hatta. Gülümsemeye çalıştı. On beş yirmi adım sonra dar bir koridora girdiler. Koridorun orta yerindeki odaya vardıklarında, amele bayılacak gibiydi. Bazan gözlerinde, beyaz duvarlar siyahmış gibi siliniyor, bazan da asılı lambalardan yayılan ışıklar, gözbebeklerini kurcalıyordu.

Uzattılar. Doktor kırık bacakların üzerindeki çimento torbasından yapılmış çorapları çözdü. Ter, kan, toz, toprak ve çimento karışımının kapladığı deri, delik-deşikti. Kırılan kemikler, deriyi yer yer yırtıp dışarıya pırtlamıştı. Çökük bazı yerler de kurumuş kanla doluydu.

"Fena kırılmış" dedi, doktor. "Sağ diz kapağı da parçalanmış."

Bu sıra iki arkadaş, ellerini çırpıp, amelenin tozundan toprağından arınmaya çalışıyorlardı.

Az sonra bir sedyeye yatırdılar. Uzun, dar koridoro doğru sedye dönmeye başladı. İki kişi sürüyordu onu.

Amele, acısını unutmuştu gene. Hele, kendisini bildi bileli, bedenini yatırdığı sert yerlere karşılık şimdi yumuşak sedyeye uzanınca, iyice silkelendi acısından. Yeni bir

Devamı Sayfa 15 te

ÇARE NE?

Komandoların ikide bir üniversitelerde ve yurtlarda olaylar çıkarması, devrimci gençleri kurşunlayıp öldürmesi üzerine bir siyasi parti başkanı bir ara, "İstikrarlı bir hükümet kuruluncaya kadar üniversiteler kapatılsın" dediydi.

Türkiye'de her yıl iş kazalarında 700 civarında işçi ölüyor, 160 bin civarında işçi yaralanıyor. Sadece Zonguldak Kömür Ocaklarında yılda 76 işçi iş kazalarında canlarını kaybediyor. Kısa bir süre önce bir göçük sonunda 6 işçi öldü gitti. Bir hafta sonra bir ikinci göçükte 1 işçi daha öldü, 1'i de ağır yaralandı.

Bu durumda acaba işçiler olarak, iş güvenliği sağlanmadıkça fabrikalar ve madenler kapatılsın mı diyelim. Ne dersiniz?

NOKTA

yardıma hayır

laflarla durumu geçiştirmeye çalışıyorlar. Hele Amerika'nın bu tutumunu kınamak amacı ile protesto yürüyüşü yapmak isteyen yurtsever halkımızın üzerine, kiralanmış faşistleri saldırtan emperyalizm uşaklarının varlığı dikkatlerden kaçmamaktadır. Yurtsever kuruluşların, ilerici gençlerin yıllar öncesi karşı çıktıkları Amerikan emperyalizminin ülkemizdeki savunucuları, bu ilerici, devrimci, aydın, yurtseverlere, silahlarla, panzerlerle karşı çıkmış ve Amerika üstüne laf ettirmek istememişlerdir. Bugün de aynı tutum içinde olduklarını saklamamaktadırlar. Kendilerini Amerika'nın kucağına atma heveslisi olanlar, Amerika'ya karşı olanların üstüne her türlü saldırı ve tertiplerle yürümekten geri durmamışlardır, durmamaktadırlar.

Ama yüce Türk ulusu, en kötü günlerde bile saldırganlara gereken cevabı vermesini bilmiş ve bundan böyle de ulusal üstünlüğümüzü zedeleyecek davranışlara, saldırılara karşı aynı kararlılıkla gereken cevabı vermenin bilincine ermiştir.

Yıllar boyu yer altı kaynaklarımızı sülük gibi emme alışkanlığında olan Amerikan emperyalizmi, son kararıyla da ülkemizi sömürgesi gibi görme ve sömürgesi gibi kullanma ihtirasına kapılmıştır. Ne var ki bu ihtirasları herşeye rağmen gerçekleşmeyecek ve tüm hevesleri kursaklarında kalacaktır.

Amerikan Kongresinin üyeleri, şu halk deyimimizi kulaklarına küpe etsinler: "Dimyat'a pirince giderken, evdeki bulgurdan oldunuz."

Zonguldak'taki faciada bir işçi mucize şeklinde kurtuldu

Çöken iki ocakta 8 işçi öldü

İŞÇİLER DİLAVER OCAĞINDA 16 METRELİK KÖMÜR AYAĞINDA TAŞ TOPRAK YIĞINLARI ALTINDA KALDILAR.

Kömür İşletmelerinin, Üzülmez üretim bölgesine bağlı Dilaver Kömür Ocağında meydana gelen göçükte toprak altında kalan sekiz işçiden yedisi ölmüş, biri ise kurtulmuştur.

Ayrıca Çaydamar'ın Asma bölümündeki göçükte de Mehmet Cin adlı işçi çöken toprak altında kalarak feci şekilde can vermiştir.

Üzülmez üretim bölgesinde kömür çıkaran işçiler 16 metrelik kömür ayağının üst kesimlerine inen taş, toprak ve kömür yığınlarının altında kalmışlardır. Üzülmez üretim bölgesi Müdürü Ahmet Papila, Dilaver Ocağında göçük altında kalarak ölen işçilerin adlarını açıklamış, sadece Kamil Dönmez adlı işçinin mucize şeklinde kurtulduğunu söylemiştir. Bu ocakta ölen işçilerin adları şöyledir:

İbrahim Subaşı, Asım Özgül, Yunus Üstünsoy, Ali Erdoğan, Şaban Arıçiçek, Hüseyin Heper ve kimliği tesbit edilemeyen bir işçi.

Dilaver bölüm mühendisi Ahmet Çebi, göçük altında kalanların cesetlerini çıkarmak için, ocağın sağdan 13, soldan da 12 metrelik kazılar yapıldığını ancak, göçüğün meydana geldiği yere ulaşmanın hayli zor olduğunu belirtmiştir.

HİKAYE

yapı için çekmekte olduğu harçların yorgunluğu, sedyenin içinde ufalanıp eriyor, lastik tekerlekler döndükçe kayıyor, akıyor, gittiği hiç belli olmuyordu. Ancak, ara sıra tavanda asılı olan lambalar, bulutların arasındaki güneş gibi bir batıp bir çıkıyordu. "Tavanlar çatlamamış" dedi kendi kendine. "Özlü harç çekmiştim zaten." Sonra bakışlarını, kendisini taşıyan iki kişiye çevirdi. Taşındığını düşündü. Başkalarından ilk kez hizmet gördüğüne sevindi. Taşıyıcılara daha bir sıcak baktı. Ama onları iyice göremiyordu. Baş ucunda beyaz leke gibiydi onlar. Koridorun sonuna gelmeden sağa döndüler. Sedyenin, yumuşak, yaylı tekerlekleri hiç incitmedi onu. Sanki ayakları kırık değildi şimdi. Kuş tüyünden doldurulmuş bir yatağın içindeydi o. Çevresinde el pençe bekleyen pekçok insan vardı. Kuş tüyü yatak uçuyordu. Kendisi de orta yerindeydi. Bir pencere, ya da bir kapı açılıyordu. Önünde yumuşak, mavi sularla bir deniz vardı. Gözlerini açıp kapadıkça, deniz, çam ağaçlarının mırıldandığı tatlı bir ezgiyle büyüyor, çoğalıyor, kocaman bir orman oluveriyordu.

CEMİLE

ORHAN KEMAL

BU ROMAN, GRAFİK STUDYO S REKLAM AJANSINDA RESİMLENDİRİLMİŞTİR

Cemile:

- Oooo babilo! dedi, ellerine sağlık.. Mis gibi, kokuyor. Şu kocaığlan gelse de başlasak atıştırmağa!

Birdenbire aklına başka bir şey geldi, kalktı. Merdivenleri koşarak indi, gitti bulaşıklar için ocağa su oturttu, altını yaktı.

- Babilo, diye seslendi, bugün yemekten sonra sen de, ağabeyim de yıkanacağız.. Uyutma.. Üstünü değişsin..

- Sen?

- Ben de yıkanacağım amma, çamaşırdan sonra.

Bu sırada avlu kapısında berrak bir kahkaha... İzzet ustanın kızkardeşi bankocu Güllü'ydü. Cemile'nin yanına geldi.

- Seninkiler kebapçıda kafayı kafaya vermişler.

Cemile:

- Yavaş söyle.. dedi, benimkiler kim?

- Deveci, Camgöz, Karakız..

- Karakız da mı? Allah belâsını versin.. Utanmıyor da..

- Çamaşır mı yıkayacan?..

- Heye bacım.. Dünya kadar işim var bugün.. Hem yıkanacağız, hem de çamaşır..

- Geç kalmışsın..

- Nâpim, geç çıktık fabrikadan..

Gülüverdi, Güllü:

- Edepsiz! dedi, babana söyleyim mi?

Güllü'nün boynuna sarılan Cemile, kadının hafif çilli, tombul yanaklarını öpücüklere boğdu.

Beriki:

- Yeter yeter.. dedi, tüketme hepsini, kâtibe, de lâzım!

- Tuh.. Edepsiz karı!

- İplikâneden kovulduğu için ne diyor?

- Hiiç.. Numan beye çıkmış anlatmış, maaşına on lira zam kazanmış..

- Aferin.. Gözü açık desene.. Nenesini ne zaman gönderecekmiş?

- Bilmem bacım.. O hemen göndermek istiyor, amma.. Babama güvenemem ki.. Kadını kovar diye ödüm kopuyor.. Tutturmuş bir Karagöl..

- Allah kahretsin Karagöl'ü! dedi, herkes Karagöl'den Çukurova'ya kaçıyor, bu, Çukurova' dan Karagöl'e.. Bu adamın her işi ters ha Cemile. Hiç akıl yok.. İlâç verir beleş, saç tıraş eder beleş, sakal kazır beleş..

- Gene ver ediyor ustura biliyor!

- Akıl yok onda bacım, töbe yok.. Kız, istersen bu kâtibin meselesini babana açim?

- Valla bilmem ki Güllü.. Sen istersen âbine aç, o da babama.. İzzet âbimin sözünden hiç çıkmıyor babam..

- Olur. Abime açarım..

- Sen nereye gidiyorsun şimdi?

- Hiç. Abimlere.. Yengem gene hastaymış.. Ölecek ölemiyor o da.. Küt küt öksürüyor, kan tükürüyor, dispansere gitmez.. Neymiş, hava verecekmiş.. Koskoca kadın, korkuyor.. Bir şey değil, şu fabrikayı bırak bari diyoruz, yok bırakmaz. Makinesinin başında ölecekmiş.. Herkes bir türlü deli bacım.. Bakıyorum da, herkesin kafasında bir başka şey..

ŞİİR KÖŞESİ

M.Günhan YILMAZ

CEHENNEMDEYİM

Alevlerin karşısında
Yaşarken cehennemdeyim.
Döküm hiçbir işe benzemez
İnsan elinden çıkan ellerim
Arasında balyoz..
Kara gözlüm, Fadimem,
Alnımdaki ter taneleri...
Senin için mereti çekiyorum,
Yaşamamız için...
Balyozun çıkardığı ses bile
"Fadimem, Fadimem" der.
Bu ağır iş benim işim
Günün oniki saati cehennemdeyim..

ÇALAR SAAT

Kes sesini
Ne kadar çalsan nafile
Biz bir daha uyanmamak üzere uyuduk

ÜMİT YAŞAR OĞUZCAN

DEPREM BEKÇİSİ

Mıknatıslı bir anten gibi tek tek
Gökyüzüne açılmış kirpiklerim
Dilimde yanık yıldızların tadı
Ayakta ne uyku ne durak
Bütün bir gece deprem bekledim
Olmadık saatleri yokladım
Hiçbiri yerinden kımıldamadı
Deprem gecesini dörde katladı
Karanlıkta sustum büyük bekledim
Ölüm bıçak gibi parlıyordu

ATTİLA İLHAN

SEVDAN BENİ

Terketmedi sevdan beni,
Aç kaldım, susuz kaldım,
Hayır, karanlıktı gece,
Can garip, can suskun,
Can paramparça...
Ve ellerin kelepçede,
Tütünsüz, uykusuz uykusuz kaldım,
Terketmedi sevdan beni....

AHMET ARİF

ÖLDÜKTEN SONRA

Diyecekler ki arkamdan
Ben öldükten sonra
O, yalnız şiir yazardı
Ve yağmurlu gecelerde
Elleri cebinde gezerdi
Yazık diyecek
Hatıra defterini okuyan
Ne talihsiz adammış
İmanı gevremiş parasızlıktan

MUZAFFER TAYYİP USLU